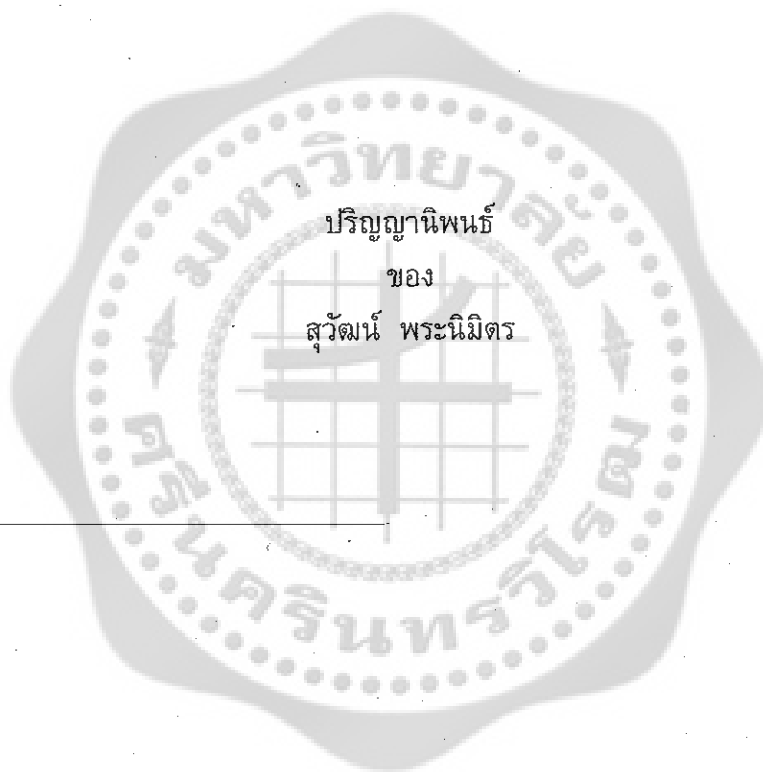

025.524
ส 876 ก
ร.2

การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2552
2552

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S 353 595

การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2552

สุวัฒน์ พระนิมิตร. (2552). การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผศ.ดร. สุชาดา สุธรรมรักษ์, ผศ.ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์.

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านคือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ 2) เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3) ประเมินระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 472 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรู้สารสนเทศ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ กลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า
  - 2.1 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งชายและหญิงมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน
  - 2.2 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศ แตกต่างกับ นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

2.3. นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปานกลาง มีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศแตกต่างกับนิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3. นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

INFORMATION LITERACY OF FIRST YEAR STUDENTS AT
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

May 2009

Suwat Pranimit. (2009). *Information Literacy of First Year Students at Srinakharinwirot University*. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Suchada Suthummaraksa, Asst. Prof. Dr.Achara Wattananarong.

The purposes of this research were 1) to study information literacy of first year students at Srinakharinwirot University in overall and each of four aspects : information scoping, information access, information evaluation, and information utilization; 2) to compare the information literacy of first year students in overall and each of four aspects among students with different sex, fields of study, and grade point average in the high secondary year; and 3) to compare freshmen information literacy with the criterion. The sample of the study consisted of 472 first year students at Srinakharinwirot University in the second semester of the academic year 2007. The research instrument used for collecting data was a five-rating scale questionnaire with 50 items and the reliability of 0.89. Percentage, arithmetic mean, standard deviation, t – test, one-way analysis of variance and Scheffe's method were utilized for data analysis.

The results of the study revealed that :

1. The information literacy of first year students at Srinakharinwirot University in overall and each of four aspects was at the high level.
2. When comparing the information literacy of first year students at Srinakharinwirot University in overall and each of four aspects among students with different sex, fields of study, and grade point average in the high secondary year, it was found that :
  - 2.1 There was no significant difference between male and female freshmen regarding the information literacy in overall and each of four aspects.
  - 2.2 There was no significant difference of the information literacy among first year students with different fields of study in overall aspect. When considering in each of four aspects, it was found that there was a statistically significant difference at .05 level between freshmen in biophysical science and those in physical science regarding the information literacy on information access.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

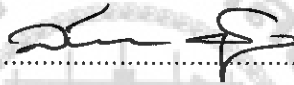
ของ

สุวัฒน์ พระนิมิตร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ 22 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....สิริมา สิริธรรมรักษ์.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

.....อรรถา อธิพนธ์.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถา วัฒนานรงค์)

.....สิริมา สิริธรรมรักษ์.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

.....อรรถา อธิพนธ์.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถา วัฒนานรงค์)

.....อรรถา อธิพนธ์.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นุชรี ตริไลจน์วงศ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ด้วยความอนุเคราะห์ และด้วยความเมตตาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สุธรรมรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชรี ตรีโลจน์วงศ์ ที่กรุณาเป็นประธาน และกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขสิ่งบกพร่องต่าง ๆ และเป็นที่เคารพรัก ให้กำลังใจอันมีค่ายิ่งสำหรับผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มการศึกษาค้นคว้าจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือพร้อมทั้งให้แง่คิดต่าง ๆ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชรี ตรีโลจน์วงศ์ อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลคู่ อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข นางพิมล เมฆสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์สนอง โลหิตวิเศษ ตลอดจนกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์ และบรรพคณาจารย์ในสาขาวิชาอุดมศึกษาทุกท่าน ที่ได้กรุณาสั่งสอนฝึกฝน บ่มเพาะความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนคุณลักษณะที่ดีให้แก่ศิษย์

ผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าสารสนเทศที่สำคัญกับผู้วิจัย รวมไปถึงคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เคยประสิทธิ์ประสาทความรู้ตั้งแต่ศึกษาในระดับปริญญาตรี และยังให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเรื่อยมาจนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท

ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบมอบแก่บุพการีผู้มีพระคุณที่ให้กำเนิด เลี้ยงดู และอบรมปลูกฝัง พร้อมทั้งให้การสนับสนุนและมอบโอกาสในการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ บริษัทรถไฟฟ้ากรุงเทพทุกท่านที่มีส่วนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

สุวัฒน์ พระนิมิตร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ.....	9
วิวัฒนาการการรู้สารสนเทศ.....	9
องค์ประกอบของการรู้สารสนเทศ.....	12
ตัวแบบการรู้สารสนเทศ.....	17
มาตรฐานความสามารถในการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษา ของสมาคม ห้องสมุดวิทยาลัย และวิจัย แห่งสหรัฐอเมริกา.....	20
การเรียนการสอนเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	28
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การจัดกระทำข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	58
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผลการวิจัย.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	66
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	66
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก หนังสือแนะนำและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
ภาคผนวก ข จดหมายเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	96
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	100
ภาคผนวก ง คุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	102
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	104

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและคณะที่ศึกษา.....	33
2 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	39
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับ ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	40
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการกำหนดขอบเขต สารสนเทศ เป็นรายข้อ.....	41
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเข้าถึง สารสนเทศเป็นรายข้อ.....	43
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการประเมิน สารสนเทศเป็นรายข้อ.....	46
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการใช้สาร สนเทศเป็นรายข้อ.....	48
8 การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	50
9 การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา.....	51
10 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าคะแนนเฉลี่ยการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ จำแนกตามตัวแปร กลุ่มสาขาวิชา.....	52
11 การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....	53
12 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าคะแนนเฉลี่ยการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ จำแนกตามตัวแปร ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	54
13 การประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวม และเป็นรายด้าน เปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	55

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ..... 56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีโทรคมนาคมที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องและส่งผลกระทบต่อคนในสังคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย (วังสรรพ สุกันทา. 2543: 17) ทรัพยากรสารสนเทศที่เกิดขึ้นมีจำนวนมากมายมหาศาล จัดเก็บอยู่ในรูปของสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ต ทรัพยากรสารสนเทศจำนวนมากได้เผยแพร่ครอบคลุมแทบทุกพื้นที่ของโลกอย่างรวดเร็ว โดยอาศัยเทคโนโลยีโทรคมนาคมในการส่งผ่าน การผลิตสารสนเทศที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้สารสนเทศกลายเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของบุคคลในทุกสาขาอาชีพ แม้ว่าจะมีสารสนเทศจำนวนมากที่สามารถค้นหาได้โดยไม่ต้องอาศัยเทคโนโลยี แต่ก็มีสารสนเทศจำนวนมากอีกเช่นกันที่มีความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการค้นคว้า จึงอาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคมและระบบฐานข้อมูลเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้ ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ถูกเผยแพร่อยู่ในสื่อต่าง ๆ มีความแตกต่างจากสารสนเทศเพราะเป็นข้อมูลดิบ (DATA) ความน่าเชื่อถือและการนำมาใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงหรือนำมาใช้ในการตัดสินใจย่อมมีข้อจำกัดมากกว่า ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ออกมานั้นบางอย่างไม่ได้รับการกลั่นกรองในด้านความถูกต้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้ใช้สารสนเทศประสบปัญหาในการแสวงหา การเลือกใช้ และการใช้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ได้ตรงตามความต้องการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ ปัญหาในยุคสารสนเทศจึงแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึง ประเมิน และเลือกใช้สารสนเทศที่มีอยู่เป็นจำนวนมากนั้นให้ตรงตามความต้องการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ความสามารถเหล่านี้เรียกว่า การรู้สารสนเทศ (Information literacy) ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 12-13)

การรู้สารสนเทศนอกจากจะเป็นความสามารถในการกำหนดความต้องการ การเข้าถึง การประเมินและการใช้สารสนเทศแล้ว ยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในทุกรูปแบบทุกสาขาวิชาและต่อการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาที่การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาให้มีทักษะด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้สอนไม่สามารถชักชวน สอน หรือทำทนายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็นจะต้องรู้ก่อนจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย (วังสรรพ สุกันทา. 2543: 18) ซึ่งการ

เรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ใฝ่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (สุจิน บุตรดีสุวรรณ. 2546: 38) สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้ รู้จักการเรียนรู้ที่เป็นระบบ รู้จักการใช้แหล่งสารสนเทศในการเรียนรู้ รู้วิธีการรวบรวม บันทึกข้อมูล และนำเสนอข้อมูลอย่างมีระเบียบแบบแผน นอกจากการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอนในห้องเรียนแล้ว ผู้เรียนจะต้องค้นคว้าด้วยตนเองอีกด้วย อาจารย์ผู้สอนจะทำหน้าที่แต่เพียงให้แนวคิดหลัก แล้วชี้แนะให้ผู้เรียนได้เจาะลึกและศึกษาด้วยตนเอง จากเดิมบทบาทของผู้เรียนที่เคยและคอยแต่นั่งฟังแล้วจดท่องจำนั้นจะต้องเปลี่ยนเป็นบทบาทในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาความคิดความรู้ของตนเองขึ้นมาจากการอ่านหรือการได้ประสบการณ์มาจากสภาพแวดล้อมและวิธีที่แตกต่างกันออกไป ผู้เรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาจึงต้องเป็นบุคคลที่มีการรู้สารสนเทศ คือคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความสามารถในการเข้าถึงสามารถประเมินสารสนเทศ และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ โดยองค์ความรู้ต้องเป็นการบูรณาการระหว่างทักษะห้องสมุดคือ ความสามารถในการค้นคว้า และทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าด้วยกัน (บรรเลง สระมูล. 2546: 3) โดยที่ทักษะห้องสมุดเกี่ยวข้องกับความสามารถในการระบุแหล่งที่อยู่ การค้นหา การประเมิน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรและบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด ส่วนทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นเป็นความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ การประยุกต์ใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูลและเทคโนโลยีอื่น ๆ รวมทั้งการเข้าถึง การประเมิน และการใช้แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ โดยการรู้สารสนเทศนั้นเป็นการนำทักษะห้องสมุดและทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศมารวมกัน ภายในกระบวนการแก้ไขปัญหา และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในสภาพแวดล้อมที่มีสารสนเทศเป็นจำนวนมากมาย (บรรเลง สระมูล. 2546: 3; อ้างอิงจาก Hubbard. 1997; Kuhlthau, 1987; Association of College and Research Libraries. 2000)

จากความสำคัญและความจำเป็นของการรู้สารสนเทศที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้เรียนในยุคปฏิรูปการเรียนรู้จะต้องมีความสามารถในการเข้าถึงตัวสารสนเทศ เพราะผู้เรียนที่มีระดับการรู้สารสนเทศที่สูงจะเป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมและฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะสารสนเทศ ก่อให้เกิดความสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed learning) ที่มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (วังสวรรค์ สุกันทา. 2543: 22)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนามาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันหลักในการผลิตบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์ การยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยในปีพ.ศ. 2517 การจัดการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มสาขาใหญ่ ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยมหาวิทยาลัยได้กำหนดนโยบายการกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ ในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ซึ่งประกอบด้วยวิทยาเขต 8 แห่ง ตามโครงสร้างเดิมของวิทยาลัยวิชาการศึกษา คือวิทยาเขตกลาง 4 แห่ง (ประสานมิตร ปทุมวัน บางเขน และพลศึกษา) และวิทยาเขตภูมิภาค 4 แห่ง (วิทยาเขต

บางแสน วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาเขตสงขลา และวิทยาเขตมหาสารคาม) ทำให้มหาวิทยาลัยพัฒนาได้อย่างไม่เต็มที่ สภาพการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีวิทยาเขตมากมายกระจายอยู่ทั่วประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร ซึ่งมีลักษณะซ้ำซ้อน ในสภาพปัญหาดังกล่าว คณะผู้บริหารมีแนวคิดในการยุบรวมวิทยาเขตในภาคกลางทั้ง 4 แห่งขึ้น เพื่อรวมการผลิตบัณฑิตและมหาบัณฑิตของ 4 วิทยาเขต ให้วิทยาเขตประสานมิตรเป็นวิทยาเขตกลางเพียงแห่งเดียวสำหรับด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่ที่ขอยุบรวมมิตร ซึ่งไม่อาจรองรับหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ได้อย่างเพียงพอ ประกอบกับมหาวิทยาลัยได้รับบริจาคที่ดินที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 947 ไร่ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยจึงสืบสานแนวคิดเสนอโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยโดยการขยายงานไปยังพื้นที่แห่งใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จึงเริ่มกำเนิดขึ้น (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2539: 5 - 6)

การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในเรื่องเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศนั้น มหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มีการสอนรายวิชา ทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) เป็นวิชาบังคับในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนให้กับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในทุกคณะ โดยมีสาระประกอบด้วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ รวมทั้งการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศในห้องสมุด และแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ยังมีเรื่องของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ และสังเคราะห์สารสนเทศ การกำหนดขอบเขตความต้องการในเรื่องที่ศึกษา การค้นคว้าและการนำเสนอผลการค้นคว้า ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้นิสิตมีการรู้สารสนเทศ อันเป็นความจำเป็นสำหรับการศึกษาเล่าเรียนในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ พบว่า นิสิตในชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการสืบค้น ทักษะในการประมวลความรู้โดยการศึกษาด้วยตนเอง (สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. 2540: 57) นอกจากนี้ อรรถยวรีสอาด (2550: สัมภาษณ์) ซึ่งเป็นอาจารย์สอนในรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการรู้สารสนเทศของนิสิตมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ติดตัวมาด้วย นิสิตแต่ละบุคคลอาจประสบปัญหาด้านการรู้สารสนเทศมากน้อยแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยระยะยาว (Longitudinal study) ของ สุชาดา สุธรรมรักษ์. (2545: 10) เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้พบว่านิสิตส่วนใหญ่ขาดการเตรียมพร้อมที่ดีสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้นิสิตไม่สามารถพัฒนาคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ เป็นผู้เรียนในลักษณะที่เป็นผู้รับมากกว่าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างมีสติปัญญา ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตในชั้นปีที่ 1 อยู่ในวัยที่มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในระยะเปลี่ยนผ่านจากการเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เข้าสู่การเป็นนิสิตในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ มากมาย

นอกจากนั้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน อีกทั้งบรรณารักษ์ และนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังได้พบสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิต สรุปได้ดังนี้

ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ พบว่านิสิตส่วนใหญ่ขาดทักษะในการระบุแหล่งสารสนเทศที่หลากหลายในการสืบค้นข้อมูล ไม่ทราบว่าแหล่งสารสนเทศในแต่ละแหล่งให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน เช่น วารสาร พจนานุกรม สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือรายงานประจำปี (ธีราภรณ์ มณีโยย. 2550: สัมภาษณ์) อีกทั้งขาดทักษะในการกำหนดขอบเขตของเรื่องที่จะศึกษา ในการทำรายงานนิสิตส่วนใหญ่ไม่ได้วางโครงเรื่องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ทำให้นิสิตประสบความยุ่งยากในขั้นตอนของการค้นหาข้อมูล (อรทัย วรวิสาธ. 2550: สัมภาษณ์)

ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ พบว่า นิสิตขาดทักษะการกำหนดคำสืบค้นแบบการใช้ตรรกบูลีน (Boolean logic) คือการใช้คำเชื่อมต่าง ๆ เช่น AND, OR, NOT เป็นต้น ทำให้นิสิตได้สารสนเทศที่น้อยหรือมากเกินไปจนความจำเป็น และเสียเวลาในการคัดเลือกสารสนเทศเพื่อให้ตรงกับความต้องการ (อรทัย วรวิสาธ. 2550 : สัมภาษณ์) ในส่วนของการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดทางออนไลน์ (OPAC) พงศกร ศิลมัฐ (2550: สัมภาษณ์) มีความเห็นว่าระบบในการสืบค้นสารสนเทศมีความซับซ้อนและแตกต่างจากระบบที่เคยสืบค้นในระดับมัธยม ทำให้เกิดความยุ่งยากในการสืบค้นสำหรับฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่ทางห้องสมุดบอกรับนั้น นิสิตใช้บริการค่อนข้างน้อย เพราะขาดทักษะและไม่คุ้นเคยกับการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลมาก่อน (มาลินี ภูหมั่นเพียร; และ ธีราภรณ์ มณีโยย. 2550: สัมภาษณ์)

ด้านการประเมินสารสนเทศ พบว่า นิสิตไม่ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งที่ผลิตสารสนเทศทำให้สารสนเทศที่ได้มานั้นขาดความน่าเชื่อถือ หรือให้สารสนเทศที่ไม่ครอบคลุมกับความต้องการ รวมไปถึงสารสนเทศที่นิสิตนำมาใช้ในงานของตนไม่มีความทันสมัยพอ (นุชรี ตรีโลจน์วงศ์. 2550: สัมภาษณ์) นอกจากนี้ นิสิตยังขาดทักษะในการสรุปแนวคิดหลักจากสารสนเทศที่ได้ รวมถึงขาดทักษะในการจำแนกสารสนเทศที่เป็นอคติ หรือถูกสร้างภายใต้วัฒนธรรม และบริบทที่แตกต่างกัน (อรรวิภา อังศุวิทยา. 2550: สัมภาษณ์)

ด้านการใช้สารสนเทศ นิสิตขาดทักษะในการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานของตนเอง รวมไปถึงขาดทักษะในการนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์สร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง นอกจากนี้ นิสิตยังไม่ทราบถึงความสำคัญในการเขียนแหล่งอ้างอิงในงานของตนเอง และนิสิตประสบปัญหาการเขียนรายการอ้างอิงที่มาจากอินเทอร์เน็ต (นิภาดา กันทมา. 2550: สัมภาษณ์)

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ ทั้งนี้ ผลการวิจัยนี้คาดว่าจะจะเป็นข้อมูลสำคัญ ในการพิจารณาปรับปรุงระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาระดับการรู้สารสนเทศของนิสิต ซึ่งนับเป็นการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการนำไปใช้

กับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และยังเป็นการสนองตอบต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งจะเปลี่ยนจากการเน้นเนื้อหาเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมความสามารถพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านคือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ
2. เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ประเมินระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศให้กับนิสิต อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดทุกคนในการอำนวยความสะดวกและช่วยจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้กับนิสิต นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อตัวนิสิตเองในการฝึกให้เป็นผู้เรียนที่แสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างแท้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2550 จาก 12 คณะวิชาได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะพลศึกษา และคณะสังคมศาสตร์ รวม 3,117 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ
    - 2.1.1 เพศ จำแนกเป็น
      - 2.1.1.1 นิสิตชาย

2.1.1.2 นิสิตหญิง

2.1.2 กลุ่มสาขาวิชา จำแนกเป็น

2.1.2.1 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

2.1.2.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ

2.1.2.3 สาขาวิชามนุษยศาสตร์

2.1.2.4 สาขาวิชาสังคมศาสตร์

2.1.3 ผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกเป็น

2.1.3.1 ผลการเรียนรู้สูง

2.1.3.2 ผลการเรียนรู้ปานกลาง

2.1.3.3 ผลการเรียนรู้ต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การรู้สารสนเทศของนิสิต 4 ด้าน คือ การกำหนดขอบเขตสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การรู้สารสนเทศ (Information literacy) หมายถึง ความสามารถในการแสวงหาสารสนเทศ การค้นคว้า รวบรวม ประเมินและใช้สารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการวิจัยนี้หมายถึง ความสามารถของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการแสวงหาสารสนเทศ การค้นคว้า รวบรวม ประเมินและใช้สารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำแนกเป็นการรู้สารสนเทศใน 4 ด้าน คือ

1.1 การกำหนดขอบเขตสารสนเทศ หมายถึง การที่นิสิตสามารถกำหนดเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า กำหนดความต้องการสารสนเทศ ระบุชนิดและรูปแบบที่หลากหลายของแหล่งสารสนเทศที่จะศึกษา เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ พิพิธภัณฑ์หอจดหมายเหตุ บุคคล สถานที่ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น รวมทั้ง ตระหนักถึงค่าใช้จ่ายและประโยชน์ที่จะได้รับ และทราบขอบเขตของสารสนเทศที่จำเป็น

1.2 การเข้าถึงสารสนเทศ หมายถึง การที่นิสิตสามารถเลือกวิธีการค้นคืนสารสนเทศ (Information retrieval) ที่เหมาะสม กำหนดกลยุทธ์การค้นคืนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถค้นคืนสารสนเทศออนไลน์หรือสารสนเทศจากบุคคลโดยวิธีการที่หลากหลาย สามารถปรับกลยุทธ์การค้นคืนที่เหมาะสมตามความจำเป็น รวมถึงการตัดสินใจ บันทึก และการจัดการสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

1.3 การประเมินสารสนเทศ หมายถึง การที่นิสิตสามารถสรุปแนวคิดสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวม โดยใช้เกณฑ์การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง และความทันสมัย สามารถสังเคราะห์แนวคิดหลักเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ เปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเพื่อพิจารณาว่า อะไรคือสิ่งที่เพิ่มขึ้น และ อะไรคือสิ่งที่คล้อยตาม

1.4 การใช้สารสนเทศ หมายถึง การที่นิสิตสามารถใช้สารสนเทศใหม่ผนวกกับสารสนเทศเดิมที่มีอยู่ในการวางแผนและสร้างผลงาน หรือการกระทำตามหัวข้อที่กำหนด ทบทวนกระบวนการ พัฒนาการผลิตผลงานของตนเอง และสามารถสื่อสารหรือเผยแพร่ผลงานของตนเองต่อบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. นิสิต หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2550

3. กลุ่มสาขาวิชา ในวิจัยนี้หมายถึง สาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกเป็น 4 สาขาวิชา ได้แก่ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2526: 3)

3.1 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ประกอบด้วย คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์

3.2 สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์

3.3 สาขาวิชามนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

3.4 สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะศึกษาศาสตร์ คณะพลศึกษา และคณะสังคมศาสตร์

4. ผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในงานวิจัยนี้หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนิสิตในขณะศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกเป็น

4.1 ผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูง หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.27 ขึ้นไป

4.2 ผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปานกลาง หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.52 – 3.26

4.3 ผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.51 ลงมา

5. เกณฑ์ ในงานวิจัยนี้หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยในการพิจารณาเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนิสิต ซึ่งในงานวิจัยนี้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

5.1 ถ้าระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน สูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์

5.2 ถ้าระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน ต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

5.3 ถ้าระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน ไม่พบว่า แตกต่างจากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับไม่แตกต่างกับเกณฑ์

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีการรู้สารสนเทศ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านแตกต่างกัน
2. นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีการรู้สารสนเทศ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกัน
3. นิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านแตกต่างกัน
4. การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ จากการประเมินตนเองของนิสิต อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้คือ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ ตัวแบบการรู้สารสนเทศ มาตรฐานความสามารถในการรู้สารสนเทศ ระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย แห่งสหรัฐอเมริกา การเรียนการสอนเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ

วิวัฒนาการการรู้สารสนเทศ

การใช้คำว่า "การรู้สารสนเทศ" เริ่มเกิดขึ้นครั้งแรกประมาณ ปี ค.ศ. 1974 โดย เซอร์คอฟสกี (Zurkowski) ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคมอุตสาหกรรมสารสนเทศ (Information Industry Association: IIA) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ "Information Literacy" โดยได้กล่าวไว้ในที่ประชุมระดับชาติทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ว่า ผู้รู้สารสนเทศ คือ ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องการใช้ประโยชน์จากแหล่งสารสนเทศในงานของตน และได้เรียนรู้ทักษะการใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาใช้แก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเซอร์คอฟสกีได้กล่าวถึงการรู้สารสนเทศไว้ 3 ประการคือ 1) ทักษะการสารสนเทศนั้นมีประโยชน์ต่อเงื่อนไขในการทำงาน 2) เทคนิคและทักษะเป็นสิ่งจำเป็น ต้องใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศเบื้องต้น และ 3) สารสนเทศนั้นสามารถใช้แก้ปัญหาในการทำงาน ซึ่งต่อมาแนวคิดนี้ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายทั้งในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสาขาวิชาอื่นๆ

ในการประชุมของประธานคณะกรรมการด้านการรู้สารสนเทศของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association Presidential Committee on Information Literacy) เมื่อวันที่ 10 มกราคม ค.ศ.1989 ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ได้ตระหนักถึงผลกระทบอย่างใหญ่หลวงซึ่งเกิดจากการเพิ่มพูนอย่างรวดเร็วของสารสนเทศ ที่ประชุมได้ให้ความสำคัญของการรู้สารสนเทศ โดยใจความสำคัญว่า ชาวอเมริกันจะสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้นั้น คนในชาติต้องเป็นผู้รู้สารสนเทศโดยที่ประชุมได้นิยามคำว่า ผู้รู้สารสนเทศคือ บุคคลผู้รู้สารสนเทศหรือบุคคลที่เรียนรู้ว่า สามารถเรียนรู้ได้อย่างไร รู้ว่าความรู้ที่ตนจัดเป็นระบบอย่างไร รู้ว่าสามารถค้นหาสารสนเทศได้อย่างไร และรู้ว่าจะใช้สารสนเทศได้อย่างไร เป็นบุคคลที่เตรียมพร้อมต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะสามารถหาสารสนเทศที่ต้องการเพื่องานและการตัดสินใจได้ (American Library Association. 2000: Online)

บริวิก และ จี (Breivik; & Gee. 1989: 24) ได้อธิบายถึงบุคคลผู้รู้สารสนเทศว่าเป็นผู้ที่รู้ว่าจะค้นหาสารสนเทศได้อย่างไร รู้จักประเมินและรู้จักใช้สารสนเทศในการแก้ไขปัญหาหรือการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลอาจนำสารสนเทศมาจากหนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล ฟิล์มภาพยนตร์ เครื่องช่วยคอมพิวเตอร์หรือจากแหล่งสารสนเทศอื่นๆ การรู้สารสนเทศจึงเป็นการเข้าถึง การประเมินสารสนเทศที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งรวมไปถึงการบูรณาการทักษะ (วิธีวิทยาการวิจัยและการประเมินสารสนเทศ) และความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ และแหล่งสารสนเทศเข้าด้วยกัน

ดอยล์ (ปภาดา เจียวกิก. 2547: 7 อ้างอิงจาก Doyle. 1992: Online) ได้ประมวลความหมายที่มีผู้ให้ไว้อย่างหลากหลาย โดยใช้เทคนิคเดฟาย ศึกษากับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 130 คนในสหรัฐอเมริกา จากการศึกษาครั้งนี้ ได้สรุปความหมายของการรู้สารสนเทศและคุณลักษณะของบุคคลผู้รู้สารสนเทศไว้ว่า การรู้สารสนเทศ หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง ประเมิน และใช้สารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลาย บุคคลผู้รู้สารสนเทศจะต้องมีคุณลักษณะเหล่านี้คือ ตระหนักว่าความสมบูรณ์และความถูกต้องของสารสนเทศเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจที่ชาญฉลาด ตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ สามารถตั้งคำถามพื้นฐานเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการ กำหนดแหล่งสารสนเทศที่มีประโยชน์ พัฒนาวิธีการสืบค้น เข้าถึงแหล่งสารสนเทศทั้งที่เป็น สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ประเมินสารสนเทศ จัดการสารสนเทศเพื่อนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ และใช้สารสนเทศในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา

ในปี ค.ศ.1992 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย (University Calgry Library) ได้นิยามการรู้สารสนเทศว่า สามารถตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ รู้วิธีที่จะเข้าถึงสารสนเทศ มีความเข้าใจการประเมินสารสนเทศ รู้วิธีการสังเคราะห์สารสนเทศ และสามารถถ่ายทอดสารสนเทศได้ (Information Literacy-Definition and Competencies. 2003) ในการประชุมการรู้สารสนเทศระดับชาติที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1992 ได้ให้นิยามการรู้สารสนเทศว่าเป็นความสามารถในการเข้าถึง ประเมิน และใช้สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย บุคคลผู้รู้สารสนเทศจะเป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศที่ถูกต้องและครบถ้วนเพื่อการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดทั้งในการประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตส่วนตัว มีความสามารถในการตั้งคำถาม หรือกำหนดขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการได้ สามารถคิดวิธีการค้นหาสารสนเทศได้หลายรูปแบบ สามารถแยกแยะสารสนเทศและสามารถสังเคราะห์สารสนเทศจากหลากหลายแหล่ง เพื่อใช้ในการตัดสินใจหรือสร้างสารสนเทศใหม่ได้

ลินอกซ์ และ วอล์กเกอร์ (Lenox; & Walker. 1993: 312) กล่าวว่า การรู้สารสนเทศมีหลายนิยามต่าง ๆ กัน ในความหมายกว้าง ๆ นั้น หมายถึง ความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการเข้าถึงและเข้าใจแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย ความเข้าใจโดยรวมของสารสนเทศนั้นหมายถึงความสามารถ จำแนกได้เป็น 3 ประการ คือ

1. ความสามารถในการรู้ความต้องการของตัวเอง ซึ่งจะต้องใช้ทักษะในการคิดวิเคราะห์เพื่อตั้งคำถาม แยกแยะวิธีการศึกษาค้นคว้าและใช้ทักษะอย่างมีวิจารณญาณเพื่อวิเคราะห์ ประเมินผล
2. ความสามารถในการสืบค้นเพื่อแสวงหาคำตอบ

3. ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ จากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ

ในปี ค.ศ. 2000 เมื่อวันที่ 18 มกราคม ในการประชุมของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย ซึ่งเป็นการประชุมภายใต้การประชุมของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ที่เมือง ซาน แอนโตนิโอ โดยประธานคณะกรรมการสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยได้ศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ และได้กำหนดนิยามว่า การรู้สารสนเทศเป็นกลุ่มความสามารถของแต่ละบุคคลที่ตระหนักรู้ว่าเมื่อใดต้องการสารสนเทศ และสามารถเข้าถึงสารสนเทศ สามารถประเมินสารสนเทศ และใช้สารสนเทศที่ตนต้องการนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้การเป็นผู้รู้สารสนเทศยังต้องอาศัยความสามารถหลาย ๆ อย่างประกอบเข้าด้วยกัน ดังนี้ (ทักษะการรู้สารสนเทศ. 2548 : 3 -5)

1. การรู้ห้องสมุด (Library literacy) ผู้เรียนต้องรู้ว่าห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย รู้จักใช้เครื่องมือช่วยค้นต่าง ๆ รู้จักกลยุทธ์ในการค้นคืนสารสนเทศ (Information retrieval) รวมทั้งบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด
2. การรู้คอมพิวเตอร์ (Computer literacy) ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในเรื่องของฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ การใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ การเชื่อมประสานของคอมพิวเตอร์ และประเด็นที่เกี่ยวกับจริยธรรม เช่น ความปลอดภัยของคอมพิวเตอร์ ไวรัสคอมพิวเตอร์ และความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้ (Privacy) เป็นต้น
3. การรู้เครือข่าย (Computer literacy) ผู้เรียนต้องรู้ขอบเขตและมีความสามารถในการใช้สารสนเทศทางเครือข่ายที่เชื่อมโยงถึงกันทั่วโลก สามารถใช้กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศจากเครือข่าย และการบูรณาการสารสนเทศจากเครือข่ายกับสารสนเทศจากแหล่งอื่น ๆ
4. การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น (Visual literacy) ผู้เรียนสามารถเข้าใจและแปลความหมายสิ่งที่เห็นได้ รวมถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น ความสามารถใช้สิ่งที่เห็นนั้นในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันของตนเองได้ เช่น ป้ายบอกทางจราจร ป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ
5. การรู้สื่อ (Media literacy) ผู้เรียนต้องสามารถเข้าถึง วิเคราะห์ และประเมินสารสนเทศจากสื่อต่าง ๆ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ ดนตรี หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น รู้จักเลือกรับสารสนเทศจากสื่อที่แตกต่างกัน รู้ขอบเขตและการเผยแพร่สารสนเทศของสื่อ เข้าใจถึงอิทธิพลของสื่อ และสามารถพิจารณาตัดสินได้ว่าสื่อนั้น ๆ มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
6. การรู้สารสนเทศดิจิทัล (Digital literacy) ผู้เรียนสามารถเข้าใจและใช้สารสนเทศซึ่งนำเสนอในรูปแบบดิจิทัลผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น สามารถดาวน์โหลดไฟล์ข้อมูลจากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่เข้าถึงในระยะไกลมาใช้ได้ รู้ว่าคุณภาพสารสนเทศที่มาจากเว็บไซต์ต่าง ๆ แตกต่างกัน รู้จักโปรแกรมค้นหา สามารถสืบค้นโดยใช้การสืบค้นขั้นสูง รู้เรื่องของกฎหมายลิขสิทธิ์ที่คุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศบนเว็บไซต์ การอ้างอิงสารสนเทศจากเว็บไซต์ เป็นต้น
7. การมีความรู้ด้านภาษา (Language literacy) ผู้เรียนสามารถกำหนดคำสำคัญสำหรับการค้นขั้นตอนการค้นคืนสารสนเทศ ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต และการนำเสนอ

สารสนเทศที่ค้นมาได้ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่จำเป็นมากที่สุดเนื่องจากเป็นภาษาสากล และสารสนเทศส่วนใหญ่เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ

8. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking skills) ผู้เรียนสามารถคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผลว่า สิ่งใดสำคัญมีสาระแล้วจึงตัดสินใจเชื่อถือ หรือลงมือปฏิบัติ ในแง่ของการรู้สารสนเทศนั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นความสามารถที่ใช้ในการกำหนดคำถามได้ตรงประเด็น การคิดในกระบวนการค้นหาสารสนเทศ ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดกระบวนการค้น ซึ่งเริ่มตั้งแต่กำหนดคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องการศึกษา การคิดวางแผนสืบค้น การประเมินสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนข้อคำถามต่าง ๆ เพื่อค้นหาสารสนเทศอื่นที่ต้องการเพิ่มเติม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

8.1 การนิยามปัญหาหรือการทำความเข้าใจของปัญหา

8.2 การเลือกหรือรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา

8.3 การระบุข้อสันนิษฐานหรือสร้างข้อสรุปที่สมเหตุสมผลจากข้อมูลที่มี รู้ว่าข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อมูลใดเป็นข้อคิดเห็น

8.4 การกำหนดและตั้งสมมุติฐานจากปัญหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสมมุติฐานกับข้อมูลและข้อตกลงเบื้องต้น

8.5 การสรุปอย่างสมเหตุสมผล โดยพิจารณาตัดสินความสมเหตุสมผลของการคิดหาเหตุผล และประเมินข้อสรุปโดยอาศัยเกณฑ์มาประยุกต์

9. การมีจริยธรรมทางสารสนเทศ (Information ethic) การสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ มีความสำคัญและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาในทุก ๆ ระดับ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ในเรื่องของการนำข้อความหรือแนวคิดของผู้อื่นมาใช้ในงานของตน จำเป็นต้องอ้างอิงเจ้าของผลงานเดิม รวมไปถึงการไม่นำข้อมูลที่ขัดต่อศีลธรรมและจรรยาบรรณของสังคมไปเผยแพร่ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การรู้สารสนเทศคือ ทักษะความรู้ความสามารถของบุคคลในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ สามารถประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และใช้สารสนเทศตรงตามความต้องการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการรู้สารสนเทศ

การรู้สารสนเทศเป็นทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ และกระบวนการอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ทุกรูปแบบ สมาคมห้องสมุดอเมริกัน ได้กำหนดองค์ประกอบของการรู้สารสนเทศไว้ 4 ประการดังนี้ (American Library Association. 2000: Online)

1. การกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถกำหนดเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า กำหนดความต้องการสารสนเทศ ระบุชนิดและรูปแบบที่หลากหลายของแหล่งสารสนเทศที่จะศึกษา เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ฟีฟิพาร์ท หอจดหมายเหตุ บุคคล สถานที่ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น รวมทั้งตระหนักถึงค่าใช้จ่ายและประโยชน์ที่จะได้รับ และทราบขอบเขตของสารสนเทศที่จำเป็น

2. การเข้าถึงสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการค้นคืนสารสนเทศ (Information retrieval) ที่เหมาะสม กำหนดกลยุทธ์การค้นคืนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถค้นคืนสารสนเทศออนไลน์หรือสารสนเทศจากบุคคลโดยวิธีการที่หลากหลาย สามารถปรับกลยุทธ์การค้นคืนที่เหมาะสมตามความจำเป็น รวมถึงการตัดตอน บันทึก และการจัดการสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

3. การประเมินสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถสรุปแนวคิดสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวม โดยใช้เกณฑ์การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง และความทันสมัย สามารถสังเคราะห์แนวคิดหลักเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ เปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเพื่อพิจารณาว่า อะไรคือสิ่งที่เพิ่มขึ้น อะไรคือสิ่งที่ขัดแย้งกัน และอะไรคือสิ่งที่คล้ายตามกัน

4. การใช้สารสนเทศ ผู้เรียนสามารถใช้สารสนเทศใหม่ผนวกกับสารสนเทศเดิมที่มีอยู่ในการวางแผนและสร้างผลงาน หรือการกระทำตามหัวข้อที่กำหนด ทบทวนกระบวนการ พัฒนาการผลิตผลงานของตนเอง และสามารถสื่อสารหรือเผยแพร่ผลงานของตนเองต่อบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้กรรมาธิการบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย (Council of Australian University Librarians) ได้กำหนดองค์ประกอบความรู้สารสนเทศไว้ 7 ด้านคือ (กมลรัตน์ สุขมาก. 2547: 2; อ้างอิงจาก Council of Australian University Librarians. 2001: Online)

1. การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ และการกำหนดรูปแบบและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการ ผู้เรียนสามารถระบุแนวคิดสำคัญจากความต้องการสารสนเทศ เข้าใจความแตกต่างและคุณค่าของแหล่งสารสนเทศ ตลอดจนสามารถตรวจสอบสารสนเทศที่มีอยู่ และกำหนดเวลาเพื่อให้ได้รับสารสนเทศที่ต้องการได้

2. การเข้าถึงสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการค้นคว้า หรือเครื่องมือการเข้าถึงสารสนเทศที่เหมาะสมที่สุด รวมไปถึงสามารถสร้างและใช้กลยุทธ์การสืบค้นอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถค้นคืนสารสนเทศโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

3. การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถประเมินประโยชน์ของสารสนเทศที่เข้าถึงได้ สามารถสรุปใจความสำคัญจากแหล่งสารสนเทศที่รวบรวมได้ และสามารถพิจารณาสารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลาย โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ในการประเมิน เช่น ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัย เป็นต้น

4. การจัดระบบสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถคัดเลือกข้อความ บันทึก และจัดการสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้ ตลอดจนสามารถรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรสารสนเทศ สามารถอ้างอิงทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้อย่างถูกต้อง และป้องกันการแพร่กระจายของไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. การขยายกรอบแนวคิดและการสร้างความรู้ใหม่ ผู้เรียนสามารถประยุกต์สารสนเทศที่มีอยู่และที่ได้รับมาใหม่ ในการวางแผนและผลิตผลงาน รวมไปถึงสามารถเปรียบเทียบความเข้าใจใหม่ และความรู้เดิม เพื่อพิจารณาคุณค่า ข้อขัดแย้ง หรือลักษณะเฉพาะของสารสนเทศ ตลอดจนสามารถสื่อสารผลงานต่อผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การเข้าใจประเด็นทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมในบริบทของการใช้สารสนเทศรวมถึงการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศอย่างมีจรรยาบรรณ ถูกกฎหมาย และอย่างเคารพ ผู้เรียนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และมารยาทที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนอ้างอิงแหล่งสารสนเทศในการสื่อสารผลงาน เช่น ใช้รูปแบบการอ้างอิงที่เหมาะสม ปฏิบัติตามหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ของแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ เป็นต้น

7. การตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรู้สารสนเทศ ผู้เรียนเห็นคุณค่าว่าการรู้สารสนเทศเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนพิจารณาว่าสารสนเทศใหม่มีความเกี่ยวข้องกับระบบประชาธิปไตย และระบบค่านิยมของบุคคล เช่น เข้าใจว่าสารสนเทศมีความสอดคล้องกับค่านิยม และความเชื่อของบุคคล เพื่อพิจารณาว่าจะรวบรวมหรือปฏิเสธสารสนเทศที่พบ เป็นต้น

ส่วนมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียลออสแอนเจลีส์ (University of California Los Angeles) ได้กำหนดองค์ประกอบความรู้และทักษะด้านสารสนเทศ (Information Competencies Lists) ไว้ 5 ประการ เพื่อประเมินนักศึกษา และพัฒนาทักษะในการใช้ห้องสมุด (กมลรัตน์ สุขมาก. 2547: 2; อ้างอิงจาก University of California Los Angeles Instructional Service Advisory Committee. 1999: Online)

1. ความสามารถในการกำหนดหัวข้อการวิจัยหรือความต้องการสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถกำหนดคำถาม ปัญหา และปัจจัยในการวิจัย ตลอดจนเข้าใจความต้องการ เพื่อระบุและกำหนดนิยามและคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดของศัพท์ควบคุม นอกจากนี้ยังต้องรู้จักทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ สามารถกำหนดได้ว่าใครคือผู้ผลิต และผู้ให้สารสนเทศที่ต้องการสำหรับนักวิจัย
2. การพัฒนาวิธีการสืบค้นที่เหมาะสม ผู้เรียนมีความเข้าใจประเภทของแหล่งอ้างอิงที่มีอยู่ สามารถกำหนดแหล่งอ้างอิงที่เหมาะสมสำหรับคำถามการวิจัย ตลอดจนสามารถเลือกหัวข้อเรื่อง คำสำคัญที่เหมาะสมสำหรับคำถามการวิจัย และสามารถกำหนดวิธีการเข้าถึงและการใช้แหล่งอ้างอิงประเภทต่าง ๆ
3. การระบุแหล่งและการค้นคืนสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและใช้รายการออนไลน์ และใช้บรรณานุกรมออนไลน์ของห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง สามารถอ่าน แปลความหมาย และเขียนรายการอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนเข้าใจระบบของเลขเรียกหนังสือ และชี้แหล่งในอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงสามารถระบุแหล่งของทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดและเว็บไซต์ได้
4. การประเมินสารสนเทศและวิธีการสืบค้น ผู้เรียนตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผู้แต่ง ความถูกต้องแม่นยำและความทันสมัยของแหล่งสารสนเทศ ตลอดจนสามารถตัดสินความเกี่ยวข้องและความพอเพียงของสารสนเทศที่สืบค้นได้

5. การจัดการระบบและการใช้สารสนเทศ ผู้เรียนสามารถรวบรวมและใช้สารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพได้ ตลอดจนมีความเข้าใจถึงความจำเป็นในการอ้างอิงแหล่งสารสนเทศ และสามารถรวบรวมบรรณานุกรม และจัดทำเชิงอรรถได้

จากเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของการรู้สารสนเทศที่กำหนดโดยหน่วยงานต่าง ๆ มีประเด็นที่ใกล้เคียงกัน ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศในด้านต่าง ๆ ได้มีผู้วิจัยดังต่อไปนี้

ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ

ความสามารถด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ คือสามารถในการกำหนดเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า กำหนดความต้องการสารสนเทศ ระบุชนิดและรูปแบบที่หลากหลายของแหล่งสารสนเทศที่จะศึกษา รวมทั้งตระหนักถึงค่าใช้จ่ายและประโยชน์ที่จะได้รับ และทราบขอบเขตของสารสนเทศที่จำเป็น ดังที่ เฮพเวิร์ธ (Hepworth. 1999: Online) ได้ทำการศึกษาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทย (Nanyang Technological University) ประเทศสิงคโปร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในการทำรายงานหรืองานวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำรายงาน พบว่า นักศึกษาประสบกับความยากลำบากในเรื่องของประเด็นปัญหา และไม่สามารถกำหนดแนวคิดหลักได้ สำหรับ กมลรัตน์ สุขมาก (2547: 97) ได้ทำการศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 พบว่าด้านการกำหนดแหล่งสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เคอร์บานอกกลู (Kurbanoglu. 2003: 635 - 646) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยแฮคเซทเทเพ (Hacettepe University) พบว่าด้านการระบุแหล่งสารสนเทศของนิสิต โดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นกัน แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของดวงกมล อุ่นจิตติ (2546: 60-63) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าในด้านการกำหนดแหล่งสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ

ความสามารถด้านการเข้าถึงสารสนเทศ คือสามารถเลือกวิธีการค้นคืนสารสนเทศ (Information retrieval) ที่เหมาะสม ตลอดจนสามารถกำหนดกลยุทธ์การค้นคืนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการที่หลากหลาย สามารถปรับกลยุทธ์การค้นคืนที่เหมาะสมตามความจำเป็น รวมถึงการตัดตอน บันทึกเป็นต้น ดังที่เฮพเวิร์ธ (Hepworth. 1998: Online) ได้ทำการศึกษาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทย (Nanyang Technological University) ประเทศสิงคโปร์ในด้านการเข้าถึงสารสนเทศ พบว่านิสิตขาดทักษะในการใช้เทคนิคการสืบค้นแบบขั้นสูง คือการใช้คำเชื่อมหรือการตัดคำ ทำให้ได้สารสนเทศที่ไม่ตรงกับความต้องการ สำหรับปภาดา เจียวกั๊ก (2547: 68-70) ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าด้านการเข้าถึงสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547: 78-80) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าด้านการเข้าถึงสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผลการวิจัยของดวงกมล อุ่นจิตติ (2546: 60-63) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าด้านการเข้าถึงสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และวิภาภรณ์ บำรุงจิตต์ (2542: 51) ได้

ทำการศึกษาเรื่องทักษะทางสารสนเทศและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่านิสิตขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของวิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์และฐานข้อมูลซีดีรอม

ด้านการประเมินสารสนเทศ

ความสามารถด้านการประเมินสารสนเทศ คือสามารถพิจารณาสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ โดยประเมินถึงความน่าเชื่อถือ ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารสนเทศ สามารถสังเคราะห์แนวคิดหลักเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ และเปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้ ดังที่ กมลรัตน์ สุขมาก (2547: 97) ได้ทำการศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 พบว่าด้านการประเมินสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เคอร์บานอกกลู (Kurbanoglu. 2003: 635 - 646) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่าด้านการประเมินสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน ส่วนงานวิจัยของปภาดา เจียวกั๊ก (2547: 68-70) ที่ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าด้านการประเมินสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547: 7 -80) ที่ทำการศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าด้านการประเมินสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของดวงกมล อุ่นจิตติ (2546: 60-63) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าด้านการประเมินสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจากผลการวิจัยของวุฒิพงษ์ บุโธสง (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่าด้านการประเมินสารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ

ด้านการใช้สารสนเทศ

ความสามารถในการใช้สารสนเทศ คือความสามารถในการใช้สารสนเทศใหม่ผนวกกับสารสนเทศเดิมที่มีอยู่ในการวางแผนและสร้างผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจประเด็นปัญหาทางด้านทรัพยากรสารสนเทศทางปัญญา ลิขสิทธิ์ และการเลือกรูปแบบการอ้างอิงสารสนเทศที่ถูกต้องและเหมาะสม ดังที่ กมลรัตน์ สุขมาก(2547: 97) ได้ทำการศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 พบว่าด้านการใช้สารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เคอร์บานอกกลู (Kurbanoglu. 2003: 635 - 646) ศึกษาเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยแฮตเซเทเพ (Hacettepe University) พบว่าด้านการแปลความหมาย สังเคราะห์ และใช้สารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับปภาดา เจียวกั๊ก (2547: 68) ที่ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าด้านการใช้สารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของ วุฒิพงษ์ บุโธสง (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่าด้านการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง และสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547: 78 -80) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าด้านการใช้สารสนเทศของนิสิตอยู่ในระดับต่ำ สำหรับวิภาภรณ์ บำรุงจิตต์ (2542: 51) ได้ทำการศึกษาเรื่องทักษะทางสารสนเทศและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่าปัญหาในการใช้สารสนเทศของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศนั้นจะเห็นได้ว่า การรู้สารสนเทศเป็นทักษะที่สำคัญในการนำไปใช้ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ในการดำเนินงาน หรือใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งในยุคที่มีสารสนเทศอยู่เป็นจำนวนมากนั้น บุคคลที่มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับที่สูงย่อมมีความได้เปรียบในการเข้าถึง และนำสารสนเทศนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การรู้สารสนเทศจะทำให้นิสิตรู้จักการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ช่วยให้นิสิตเป็นผู้แสวงหาสารสนเทศอย่างเฉลียวฉลาด สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินความรู้ที่ได้จากสารสนเทศนั้น เพื่อการตัดสินใจ และการเรียน สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องก้าวไปสู่บัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป

ตัวแบบการรู้สารสนเทศ

ตัวแบบการรู้สารสนเทศ พัฒนาขึ้นเพื่อวิเคราะห์แนวคิดของการสอนการรู้สารสนเทศ และกระบวนการค้นคว้าวิจัย ในต่างประเทศได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศ โดยมีการกำหนดตัวแบบขึ้นมาหลายตัวแบบเพื่อใช้ในสถาบันการศึกษา แต่ละตัวแบบมีกระบวนการที่คล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

1. ตัวแบบบิกซิก (The Big6 Skills™ Model)

เป็นตัวแบบกระบวนการแก้ไขปัญหาสารสนเทศ (Information Problem - Solving) พัฒนาโดยไอเซนเบิร์ก (Eisenberg) และ เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz) มีการนำไปประยุกต์เพื่อการสอนการใช้ห้องสมุดและการสอนทักษะทางสารสนเทศในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ กระบวนการแก้ไขปัญหาสารสนเทศมี 6 ขั้นตอนดังนี้ (Eisenberg, Berkowitz. 2006: Online)

ขั้นตอนที่ 1 การนิยามภาระงาน (Task definition) เป็นการระบุปัญหาหรือกำหนดขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการใช้ และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการค้นหาสารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์ในการแสวงหาสารสนเทศ (Information seeking strategies) เป็นการกำหนดว่าแหล่งสารสนเทศใดที่มีสารสนเทศที่ต้องการประเมินว่าแหล่งสารสนเทศใดเหมาะสมกับปัญหาหรือให้สารสนเทศตรงกับความต้องการมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดแหล่งสารสนเทศและเข้าถึงสารสนเทศ (Location and access) เป็นการระบุแหล่งที่อยู่ของสารสนเทศ และวิธีค้นหาสารสนเทศภายในแหล่งนั้น

ขั้นตอนที่ 4 การใช้สารสนเทศ (Use of information) โดยการอ่านหรือพิจารณาสารสนเทศที่ต้องการและคัดเลือกข้อความที่เกี่ยวข้องออกมาใช้

ขั้นตอนที่ 5 การสังเคราะห์สารสนเทศ (Synthesis) เป็นการจัดกระทำกับสารสนเทศที่ค้นหามาได้และนำเสนอสารสนเทศที่ค้นได้มาจำแนก พร้อมทั้งเตรียมการวางแผนเพื่อนำเสนอสารสนเทศที่ได้

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลงานที่ได้ทำขึ้น รวมทั้งประเมินกระบวนการแก้ไขปัญหาสารสนเทศ

2. ตัวแบบแนวทางการรู้สารสนเทศของโคโลราโด (Colorado Information Literacy Guidelines Model)

เป็นตัวแบบที่พัฒนาขึ้นในปี ค.ศ.1994 โดยสมาคมโสตทัศนศึกษาโคโลราโด (Colorado Information Literacy Guidelines Model) ซึ่งให้คำแนะนำในเรื่องการออกแบบการสอนให้ผู้เรียนได้รู้ว่า จะกำหนดความต้องการสารสนเทศ แสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ วิเคราะห์ ประเมิน สังเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ได้รับในการทำรายงานหรืองานของตนได้อย่างไร โดยให้แนวทางแก่ผู้เรียนไว้ 5 ประการได้แก่ (Byerly; & Brodie. 1999: 54 - 81)

2.1 ผู้เรียนเป็นนักค้นหาคำถาม จะมีความสามารถดังนี้

- สามารถกำหนดสารสนเทศที่ต้องการได้
- พัฒนากลยุทธ์การค้นหาสารสนเทศ
- ระบุแหล่งที่อยู่ของสารสนเทศ
- วิเคราะห์สารสนเทศที่เห็นว่าเป็นประโยชน์
- จัดระบบสารสนเทศที่หามาได้จากแหล่งที่แตกต่างกัน
- ประเมินผลจากสารสนเทศได้

2.2 ผู้เรียนเป็นผู้ผลิตที่มีคุณภาพ จะมีความสามารถดังนี้

- เข้าใจว่าผลงานที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร
- วางแผนผลงานที่มีคุณภาพได้
- สร้างผลงานที่มีคุณภาพได้
- นำเสนอผลงานที่มีคุณภาพได้
- ประเมินผลที่ได้ได้

2.3 ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีความสามารถดังนี้

- กำหนดเป้าหมาย
- อ่านด้วยความพึงพอใจ

บุคคล

- ใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการสารสนเทศ และความต้องการส่วน

- ค้นหาคำตอบเพื่อตอบคำถาม
- สำรวจหัวข้อเรื่องที่สนใจ
- สอบถามเพื่อขอความช่วยเหลือ

2.4 ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุนกลุ่ม จะมีความสามารถดังนี้

- ร่วมวางแผนโครงการ ร่วมทำงานตามที่วางแผนโครงการไว้
- ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศ
- พิจารณาแนวคิดอื่น ๆ รวมทั้งมุมมองที่แตกต่างกัน
- เสนอแนะสารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่ม
- นำเสนอแนวคิดอย่างชัดเจน
- ช่วยประเมินโครงการของกลุ่ม

2.5 ผู้เรียนเป็นผู้ใช้สารสนเทศอย่างมีความรับผิดชอบ จะมีความสามารถดังนี้

- ไม่คัดลอกสารสนเทศโดยไม่มีการอ้างอิง
- ให้เกียรติแก่แหล่งสารสนเทศ
- เข้าใจสิทธิต่าง ๆ ในการเลือกอ่านวัสดุที่มีเจ้าของ
- ขออนุญาตในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ
- บำรุงรักษาลักษณะทางกายภาพของทรัพยากรสารสนเทศและเครื่องมือค้นหา

สารสนเทศ

3. ตัวแบบทักษะจำเป็นสำหรับการรู้สารสนเทศ (Essential Skills for Information Literacy)

ตัวแบบนี้เริ่มพัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1987 และปรับปรุงใหม่ในปี ค.ศ. 1996 โดยสมาคมสื่อห้องสมุดแห่งรัฐวอชิงตัน (Washington Library Media Association : WLMA) ระบุทักษะจำเป็นเพื่อการรู้สารสนเทศสำหรับผู้เรียนใน 6 ทักษะ ดังนี้ (Washington Library Media Association. 2002: Online)

3.1 ตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ มาตรฐานนี้ผู้เรียนจะมีความสามารถ ดังนี้

- กำหนดคำถามและปัญหาทางสารสนเทศ
- ตั้งคำถามหรือปัญหาให้สัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการรู้
- กลั่นกรองคำถามหรือปัญหา
- ระบุสารสนเทศที่ต้องการเพิ่มเติม

3.2 สร้างกลยุทธ์เพื่อระบุแหล่งที่อยู่ของสารสนเทศ มาตรฐานนี้ผู้เรียนจะมีความสามารถ

ดังนี้

- ระบุประเภทของสารสนเทศที่ต้องการ
- พิจารณาและให้ความสำคัญกับแหล่งสารสนเทศที่มีคุณภาพ
- กำหนดหัวเรื่องและคำสำคัญ

3.3 ระบุแหล่งที่อยู่และเข้าถึงสารสนเทศ มาตรฐานนี้ผู้เรียนจะมีความสามารถ ดังนี้

- เข้าใจระบบการรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย
- ใช้ตรรกะเพื่อระบุแหล่งที่อยู่สารสนเทศ

3.4 ประเมินและดึงสารสนเทศ มาตรฐานนี้ผู้เรียนจะมีความสามารถ ดังนี้

- ใช้กลยุทธ์เพื่อประเมินสารสนเทศที่ต้องการใช้ประโยชน์ และปรับปรุงกลยุทธ์ที่จะ

ใช้ให้เหมาะสม

- ดึงสารสนเทศจากต้นแหล่ง

3.5 จัดระบบสารสนเทศที่หามาได้และใช้สารสนเทศ มาตรฐานนี้ผู้เรียนจะมีความสามารถ ดังนี้

- ใช้ระบบใดระบบหนึ่งเพื่อจัดระเบียบสารสนเทศ
- สังเคราะห์แนวคิดและสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ

3.6 ประเมินกระบวนการและผลงาน มาตรฐานนี้ผู้เรียนจะมีความสามารถ ดังนี้

- ประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการสารสนเทศ
- ประเมินประสิทธิภาพของผลงาน

สำหรับตัวแบบการรู้สารสนเทศ เป็นการศึกษาถึงขั้นตอนในการรู้สารสนเทศ โดยมีความสำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศให้กับผู้เรียน ทั้งนี้ตัวแบบที่นำมาใช้อาจพิจารณาจากระดับการศึกษาของผู้เรียน หรือความเหมาะสมของตัวแบบที่จะนำมาใช้ในสถาบันการศึกษาของแต่ละแห่ง ซึ่งเป้าหมายของทุกตัวแบบมุ่งให้ผู้เรียนมีการรู้สารสนเทศที่สูงขึ้น

มาตรฐานความสามารถในการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย แห่งสหรัฐอเมริกา

สมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย แห่งสหรัฐอเมริกา (Association of College and Research Libraries) [ACRL] ได้กำหนดมาตรฐานในการรู้สารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอนและเพื่อประเมินความสามารถทางการรู้สารสนเทศในระดับอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 18 มกราคม ค.ศ. 2000 มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับ มาตรฐานดัชนีชี้วัดด้านความสามารถในการรู้สารสนเทศ และนอกจากนี้ ACRL ยังได้กำหนดวัตถุประสงค์การสอนการรู้สารสนเทศ ไว้เป็นตัวอย่างสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของนิสิตและบัณฑิต อันเป็นผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รู้สารสนเทศ โดยสามารถนำไปใช้ได้ทุกรูปแบบ ดังนี้ (Association of College and Research Libraries. 1989: Online)

มาตรฐานที่ 1 นิสิตผู้รู้สารสนเทศเข้าใจธรรมชาติและกำหนดขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการได้

ดัชนีชี้วัด 1.1 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดขอบเขตคำค้นและแสดงความต้องการสารสนเทศที่ต้องการได้ชัดเจน

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

1.1.1 ประชุมปรึกษารับทราบกับคณาจารย์และเข้าร่วมการอภิปรายในชั้นเรียน คณะทำงาน และอภิปรายทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อกำหนดหัวข้อการค้นคว้า หรือสารสนเทศอื่นๆ ที่ต้องการ

1.1.2 พัฒนาข้อสรุปรายงานและกำหนดคำถามให้ตรงตามความต้องการสารสนเทศ

1.1.3 สืบแหล่งสารสนเทศทั่วไปเพื่อเพิ่มความรอบรู้ ในหัวข้อที่ต้องการค้นคว้ายิ่งขึ้น

1.1.4 กำหนดคำจำกัดความหรือปรับปรุงแก้ไขสารสนเทศที่ต้องการเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดการสารสนเทศ

1.1.5 กำหนดความคิดหลัก (Key concept) และคำศัพท์เพื่ออธิบายเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการ

1.1.6 จำแนกได้ว่าสารสนเทศที่มีอยู่สามารถเชื่อมโยงกับความคิดที่มีอยู่เดิม ทำการทดลองและ/หรือทำการวิเคราะห์ เพื่อผลิตสารสนเทศใหม่หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่

ดัชนีชี้วัด 1.2 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสามารถระบุประเภทและรูปแบบที่หลากหลายของแหล่งสารสนเทศที่แฝงอยู่ในรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

1.2.1 รู้การผลิต การจัดระบบ และการเผยแพร่สารสนเทศที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการว่ามีกระบวนการอย่างไร

1.2.2 ยอมรับได้ว่าความรู้สามารถบริหาร จัดการไปสู่การฝึกฝน ซึ่งมีผลต่อวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ

1.2.3 จำแนกคุณค่า และความแตกต่างของประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศที่อยู่ในรูปแบบต่างๆ (เช่น สื่อประสม ฐานข้อมูล เว็บไซต์ ชุดข้อมูล โสตทัศน และหนังสือ)

1.2.4 จำแนกวัตถุประสงค์และกลุ่มผู้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประโยชน์ (เช่น ระหว่างเรื่องทั่วไป กับ เรื่องที่เป็นวิชาการ ระหว่างปัจจุบันกับอดีต)

1.2.5 จำแนกความแตกต่างระหว่างแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ตระหนักว่าจะใช้อย่างไรและแต่ละสาขาวิชามีความสำคัญอย่างไร

1.2.6 ตระหนักว่าสารสนเทศอาจจำเป็นต้องสร้างจากข้อมูลดิบจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

ดัชนีชี้วัด 1.3 นิสิตผู้รู้สารสนเทศพิจารณาค่าใช้จ่ายและประโยชน์ที่ได้รับจากสารสนเทศที่ต้องการจำเป็น

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

1.3.1 กำหนดการค้นคว้าสารสนเทศที่ต้องการจำเป็นและตัดสินใจขยายการค้นคว้าไปยังแหล่งอื่น ไม่เฉพาะแต่ในห้องถิ่น (เช่น การยืม-คืนระหว่างห้องสมุด การใช้ทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ รูปภาพ หนังสือ วิดีทัศน์ หรือสื่อเสียง)

1.3.2 พิจารณาเกี่ยวกับการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ หรือภาษาใหม่ (เช่น ภาษาต่างประเทศหรือพื้นฐานวิชาเฉพาะ) เพื่อรวบรวมสารสนเทศที่ต้องการและเข้าใจบริบทของสารสนเทศ

1.3.3 กำหนดแผนการโดยสรุปและกำหนดระยะเวลาที่จะใช้ และความเหมาะสมในการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ

ดัชนีชี้วัด 1.4 นิสิตผู้รู้สารสนเทศประเมินธรรมชาติของสารสนเทศ และขอบเขตของสารสนเทศที่จำเป็นอีกครั้ง

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

1.4.1 ตรวจสอบสารสนเทศที่ต้องการตั้งแต่เริ่มต้นใช้ให้ชัดเจน แก้ไขใหม่ ปรับปรุงใหม่ หรือกลั่นกรองใหม่

1.4.2 อธิบายเกณฑ์ที่จะใช้ในการคัดเลือกและตัดสินใจในการเลือกสารสนเทศที่ต้องการ
มาตรฐานที่ 2 นิสิตผู้รู้สารสนเทศเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ดัชนีชี้วัด 2.1 นิสิตผู้รู้สารสนเทศเลือกวิธีการค้นหา หรือระบบการค้นคืนสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

2.1.1 จำแนกวิธีการค้นหาที่เหมาะสม (เช่น วิธีการทดลอง การเลียนแบบ และการทำงานภาคสนาม)

2.1.2 สำรวจประโยชน์และความเหมาะสมของการค้นหาจากหลากหลายวิธีการ

2.1.3 สำรวจขอบเขต เนื้อหา และการบริหารจัดการระบบการค้นคืนสารสนเทศ

2.1.4 คัดเลือกวิธีการในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจำเป็น ด้วยวิธีการค้นหาหรือระบบการค้นคืนสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ดัชนีชี้วัด 2.2 นิสิตผู้รู้สารสนเทศกำหนดกลยุทธ์ และดำเนินการตามกลยุทธ์การค้นหาที่ออกแบบไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

2.2.1 พัฒนาแผนการค้นคว้า โดยใช้วิธีการค้นคว้าที่เหมาะสม

2.2.2 จำแนกคำสำคัญ คำที่มีความหมายเหมือนกัน และคำศัพท์ที่สัมพันธ์กับสารสนเทศที่ต้องการจำเป็น

2.2.3 เลือกคำศัพท์ควบคุมเฉพาะสาขา หรือแหล่งค้นคืนสารสนเทศ

2.2.4 กำหนดกลยุทธ์การค้นหา โดยการใช้คำสั่งที่เหมาะสมกับระบบการค้นคืนสารสนเทศที่เลือกไว้ (เช่น การใช้ตรรก布林 การลดคำ และการค้นด้วยคำใกล้เคียงใช้สำหรับโปรแกรมค้นหา "Search engine" หรือเครื่องมือช่วยค้นในตัวเล่ม เช่น ดรรชนีสำหรับหนังสือ)

2.2.5 ปฏิบัติตามกลยุทธ์การค้นหาด้วยวิธีการค้นคืนที่หลากหลาย การใช้เครื่องมือช่วยค้นที่แตกต่างจากผู้ทั่วไป โดยใช้คำสั่งหลายภาษา โพรโทคอล และปัจจัยที่กำหนดอื่นๆในการค้นหาที่แตกต่างกัน

2.2.6 ใช้วิธีการค้นหาโดยการสำรวจโพรโทคอลที่จะใช้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชา

ดัชนีชี้วัด 2.3 นิสิตผู้รู้สารสนเทศค้นคืนสารสนเทศได้หลายวิธีการ ทั้งจากระบบออนไลน์ จากแหล่งสารสนเทศบุคคล หรือจากแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

2.3.1 ใช้ระบบสืบค้นที่หลากหลายวิธีในการค้นคืนสารสนเทศที่อยู่ในหลากหลายรูปแบบ

2.3.2 สามารถใช้ระบบการจัดหมวดหมู่ที่หลากหลายและรวมทั้งระบบอื่นๆในการสืบค้น (เช่น ระบบเลขเรียกหนังสือ หรือดรรชนี) เพื่อเข้าถึงแหล่งทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด หรือจำแนกแหล่งสารสนเทศเฉพาะทางเพื่อการค้นหา

2.3.3 เชี่ยวชาญในการสืบค้นจากระบบออนไลน์หรือ จากแหล่งบุคคลในสถาบันเพื่อค้นคืนสารสนเทศที่ต้องการจำเป็น (เช่น จากบริการยืม-คืนระหว่างห้องสมุด หรือบริการจัดส่งเอกสาร จากสมาคมวิชาชีพต่างๆ จากสำนักงานสถาบันวิจัย จากแหล่งสารสนเทศชุมชน จากผู้เชี่ยวชาญ และจากผู้ปฏิบัติงาน)

2.3.4 ใช้วิธีการสำรวจ การเขียนจดหมาย การสัมภาษณ์ และวิธีการสืบค้นอื่นๆ เพื่อการค้นคืนสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

ดัชนีชี้วัด 2.4 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสามารถกลั่นกรองกลยุทธ์/ยุทธวิธีในการค้นหาถ้ามีความจำเป็น

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

2.4.1 ประเมินปริมาณ คุณภาพ และความสัมพันธ์กันของผลการค้น เพื่อตัดสินใจเลือกระบบการค้นคืนสารสนเทศ หรือวิธีการค้นหาที่ควรนำมาใช้เป็นประโยชน์

2.4.2 จำแนกช่องว่างในการค้นคืนสารสนเทศ และตัดสินใจถ้ากลยุทธ์/ยุทธวิธีในการค้นหาควรได้รับการปรับปรุง

2.4.3 กระทำการค้นหาซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้ง โดยปรับปรุงกลยุทธ์/ยุทธวิธีที่สำคัญในการค้นหา

ดัชนีชี้วัด 2.5 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสามารถสกัด บันทึก และจัดการสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศที่ได้

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

2.5.1 เลือกระหว่างเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพียงหนึ่งจากหลากหลายวิธีเพื่อสกัด หรือลดทอนสารสนเทศที่ต้องการจำเป็น (เช่น ซอฟต์แวร์ทำหน้าที่สำเนาหรือคัดลอก เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่อง

สแกน อุปกรณ์ไอศดัทน์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ)

2.5.2 สร้างระบบเพื่อการบริหาร จัดการสารสนเทศ

2.5.3 จำแนกความแตกต่างระหว่างประเภทของแหล่งที่อ้างอิงและเข้าใจในองค์ประกอบและ คำสั่งที่ถูกต้องของการอ้างอิงทรัพยากรสารสนเทศที่ขยายออกไปในวงกว้าง

2.5.4 บันทึกการอ้างอิงสารสนเทศที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่อ้างอิงถึง เพื่อใช้อ้างอิงในอนาคต

2.5.5 ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อการบริหาร จัดการสารสนเทศที่เลือกแล้วและจัดระบบ

มาตรฐานที่ 3 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้อย่างมี วิจารณ์ญาณและสามารถบูรณาการสารสนเทศที่คัดเลือกได้เข้าสู่ฐานความรู้และค่านิยมของตน

ดัชนีชี้วัด 3.1 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสรุปแนวคิดหลักที่สกัดมาจากสารสนเทศที่รวบรวมได้ ผลลัพธ์ประกอบด้วย

3.1.1 อ่านเนื้อหาและเลือกแนวความคิดหลัก

3.1.2 กล่าวถึงแนวความคิดหลัก (Concept) เกี่ยวกับเนื้อหาเดิมด้วยภาษาของตนเองอีกครั้ง และเลือกข้อมูลได้ถูกต้อง

3.1.3 จำแนกเนื้อหาของวัสดุสารสนเทศตามตัวอักษรแล้วสามารถนำไปอ้างอิงได้อย่าง เหมาะสม

ดัชนีชี้วัด 3.2 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสามารถใช้เกณฑ์เริ่มต้นเพื่อประเมินสารสนเทศและแหล่ง สารสนเทศได้อย่างชัดเจน

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

3.2.1 ตรวจสอบและเปรียบเทียบสารสนเทศที่มาจากหลายแหล่ง เพื่อประเมินความเที่ยง ของเนื้อหา ความตรง ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของผู้แต่ง ความทันสมัย ความคิดเห็น หรือความ ไหมเอียง

3.2.2 วิเคราะห์โครงสร้าง และตรรกะ เพื่อการสนับสนุนข้อสรุป หลักฐานหรือวิธีการ

3.2.3 จำแนกได้ว่าสารสนเทศใดเป็นอคติ การปลอมแปลง หรือการจัดกระทำ

3.2.4 จำแนกได้ว่าสารสนเทศถูกสร้างขึ้นภายใต้วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพ หรือ บริบทอื่นๆ ที่แตกต่างกัน และเข้าใจถึงผลกระทบของบริบทที่มีผลต่อการตีความสารสนเทศ

ดัชนีชี้วัด 3.3 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสังเคราะห์แนวความคิดหลักเพื่อสร้างแนวความคิดใหม่

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

3.3.1 จำแนกถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอด และเชื่อมโยงแนวคิดให้เป็นแถลงการณ์ เบื้องต้นเพื่อใช้เป็นหลักฐานให้เป็นประโยชน์ในการสนับสนุน

3.3.2 สังเคราะห์ขอบเขตสารสนเทศเบื้องต้น ซึ่งอาจเป็นนามธรรมขั้นสูงเพื่อสร้าง สมมุติฐานใหม่ ที่อาจเป็นการเพิ่มสารสนเทศใหม่

3.3.3 ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์ (เช่น โปรแกรมตารางคำนวณ ฐานข้อมูล สื่อประสม สื่อไอศดัทน์) เพื่อใช้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของแนวคิดและปรากฏการณ์อื่น

ดัชนีชี้วัด 3.4 นิสิตผู้สารสนเทศสามารถเปรียบเทียบความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่ม ความขัดแย้ง หรือคุณลักษณะเฉพาะของสารสนเทศอื่น ๆ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

3.4.1 ตัดสินเกี่ยวกับความพึงพอใจสารสนเทศที่ศึกษาค้นคว้ามาแล้วหรือไม่ หรือสารสนเทศอื่น ๆ ที่ต้องการจำเป็น

3.4.2 ใช้เกณฑ์การเลือกอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อตัดสินว่าสารสนเทศใดเป็นสารสนเทศที่ขัดแย้ง หรือว่าเป็นสารสนเทศที่ใช้อ้างอิงจริงได้

3.4.3 เขียนบทสรุปบนพื้นฐานจากสารสนเทศที่รวบรวม

3.4.4 ทดสอบทฤษฎีด้วยการใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับสาขาวิชา (เช่น การลอกเลียนแบบ หรือ การทดลองจัดกระทำ)

3.4.5 ตัดสินข้อเท็จจริงที่น่าจะเป็นไปได้ว่าถูกต้อง ด้วยการใช้คำถามเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ข้อมูล ข้อจำกัดในการรวบรวมสารสนเทศหรือกลยุทธ์/ยุทธวิธี และความเหมาะสมของข้อสรุป

3.4.6 บูรณาการหรือรวบรวมสารสนเทศใหม่เข้ากับสารสนเทศเดิมหรือความรู้เดิม

3.4.7 เลือกสารสนเทศเพื่อจัดเตรียมไว้ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง

ดัชนีชี้วัด 3.5 นิสิตผู้สารสนเทศพิจารณาตัดสินผลกระทบของความรู้ใหม่ที่มีต่อระบบ ค่านิยมส่วนบุคคลหรือไม่ อย่างไร และเชื่อมโยงความแตกต่างนั้น

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

3.5.1 สำรวจข้อแตกต่างของความคิดเห็น (Viewpoint) ซึ่งพบได้ในงานวรรณกรรม

3.5.2 ตัดสินได้ว่าเมื่อใดที่ควรจะนำความคิดเห็นมารวมกันหรือเมื่อใดควรปฏิเสธ

ดัชนีชี้วัด 3.6 นิสิตผู้สารสนเทศมีความเข้าใจและตีความสารสนเทศอย่างมีเหตุผล สามารถสนทนากับปัจเจกชนอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญในสาขา และ/หรือผู้ประกอบวิชาชีพ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

3.6.1 ให้ความร่วมมือในชั้นเรียน และการอภิปรายอื่น ๆ

3.6.2 ให้ความร่วมมือสนับสนุนชั้นเรียนเกี่ยวกับการออกแบบประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนหัวข้ออภิปราย (เช่น อีเมลล์ กระดานข่าว หรือห้องสนทนา)

3.6.3 สำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย (เช่น การสัมภาษณ์ การใช้อีเมลล์ และ ลิสเซอร์ฟ "Listservs")

ดัชนีชี้วัด 3.7 นิสิตผู้สารสนเทศสามารถทบทวนได้ว่า คำถามที่ตั้งไว้ในช่วงเริ่มแรกควรปรับปรุงหรือไม่

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

3.7.1 ตัดสินได้ว่าสารสนเทศที่ต้องการจำเป็นดั้งเดิมเป็นที่พึงพอใจแล้วหรือไม่ หรือต้องเพิ่มเติมสารสนเทศที่จำเป็น

3.7.2 ทบทวนกลยุทธ์/ยุทธวิธีการค้นหาและเพิ่มแนวคิดหลักที่จำเป็น

3.7.3 ทบทวนแหล่งค้นคืนสารสนเทศที่ใช้และขยายไปยังแหล่งสารสนเทศอื่นๆ ที่จำเป็น

มาตรฐานที่ 4 นิสิตผู้รู้สารสนเทศรายบุคคล หรือสมาชิกในกลุ่มใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะตามที่กำหนดไว้

ดัชนีชี้วัด 4.1 นิสิตผู้รู้สารสนเทศประยุกต์ใช้สารสนเทศใหม่และสารสนเทศเดิมในการวางแผนหรือการปฏิบัติและการสร้างผลงาน

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

4.1.1 การบริหารจัดการเนื้อหา วิธีการกระทำที่สนับสนุนจุดประสงค์และรูปแบบของผลงานหรือการปฏิบัติ (เช่น ฉบับต้นร่าง ฉบับร่าง หรือฉบับคณะกรรมการตัดทอนเรื่อง)

4.1.2 แสดงความรู้และทักษะที่ถ่ายโอนมาจากประสบการณ์ การวางแผนและสร้างผลงานหรือการดำเนินการ

4.1.3 บูรณาการสารสนเทศใหม่และสารสนเทศเดิม รวมทั้งการเขียนอ้างอิง การถอดความวิธีการกระทำที่สนับสนุนการสร้างผลงาน

4.1.4 จัดกระทำข้อมูลดิจิทัล รูปภาพ และข้อมูลที่จำเป็น โดยการถ่ายโอนสิ่งเหล่านั้นจากแหล่งเดิมและรูปแบบเดิมไปสู่บริบทใหม่

ดัชนีชี้วัด 4.2 นิสิตผู้รู้สารสนเทศแก้ไขกระบวนการพัฒนาการผลิตผลงานหรือการดำเนินการ
ผลลัพธ์ประกอบด้วย

4.2.1 เก็บรักษาวารสารหรือตัดเก็บกิจกรรมที่สัมพันธ์กับการค้นคว้าสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และกระบวนการสื่อสาร

4.2.2 ระลึกย้อนถึงความสำเร็จ ความล้มเหลวและกลยุทธ์/ยุทธวิธีทางเลือกในอดีต

ดัชนีชี้วัด 4.3 นิสิตผู้รู้สารสนเทศสื่อสารผลงานหรือกระทำต่อบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
ผลลัพธ์ประกอบด้วย

4.3.1 เลือกการสื่อสารกลางและรูปแบบที่ดีที่สุดเพื่อสนับสนุนจุดมุ่งหมายการสร้างงานหรือเจตนาของผู้ฟัง

4.3.2 ใช้การเรียงลำดับความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศในการประยุกต์สร้างผลงานหรือการดำเนินการ

4.3.3 รวมหลักการของการออกแบบและการสื่อสารเข้าไว้ด้วยกัน

4.3.4 สื่อสารชัดเจนด้วยรูปแบบที่สนับสนุนจุดมุ่งหมายตามความสนใจของผู้ฟัง

มาตรฐานที่ 5 นิสิตผู้รู้สารสนเทศเข้าใจบริบททางเศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมด้วยการใช้สารสนเทศ การเข้าถึง และใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องทั้งทางจริยธรรมและทางกฎหมาย

ดัชนีชี้วัด 5.1 นิสิตผู้รู้สารสนเทศเข้าใจบริบททางจริยธรรม กฎหมาย และ เศรษฐกิจ-สังคม (social-economies) ที่แวดล้อมด้วยสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

5.1.1 จำแนกและอภิปรายประเด็นที่สัมพันธ์กับความเป็นส่วนบุคคล และการให้การคุ้มครองสารสนเทศทั้งประเภทสิ่งตีพิมพ์และประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5.1.2 จำแนกและอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวกับการเข้าถึงสารสนเทศที่ได้เปล่าและ
สารสนเทศที่จะต้องชำระค่าธรรมเนียม

5.1.3 จำแนกและอภิปรายประเด็นที่สัมพันธ์กับการตรวจสอบ (Censorship) และความมี
อิสระในการพูด

5.1.4 แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา การสงวนลิขสิทธิ์ และการใช้ผลงานที่
มีการสงวนลิขสิทธิ์โดยชอบธรรม

ดัชนีชี้วัด 5.2 นิสิตผู้รู้สารสนเทศปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ นโยบายสถาบัน และ
ธรรมเนียมปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึง และการใช้แหล่งสารสนเทศ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

5.2.1 ให้ความร่วมมือในการอภิปรายทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยการยอมรับข้อปฏิบัติ

5.2.2 เห็นด้วยกับการใช้รหัสผ่านและรูปแบบของรหัสประจำตัว(ID) อื่นๆ เพื่อการเข้าถึงทรัพยากร
สารสนเทศ

5.2.3 ปฏิบัติตามนโยบายสถาบันเกี่ยวกับการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ

5.2.4 อนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศที่มีสภาพสมบูรณ์ อุปกรณ์ ระบบ และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวก

5.2.5 ได้รับสารสนเทศที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดเก็บและเผยแพร่เนื้อหา ข้อมูล รูปภาพ
หรือสื่อเสียง อย่างถูกต้อง

5.2.6 แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการขโมยผลงานของผู้อื่นมาเป็นของ
ตนว่าเป็นอย่างไร และไม่แสดงว่าผลงานของผู้อื่นเป็นผลงานของตน

5.2.7 แสดงความเข้าใจในนโยบายสถาบันที่สัมพันธ์กับผลงานวิจัยเกี่ยวกับบุคคล

ดัชนีชี้วัด 5.3 นิสิตผู้รู้สารสนเทศแสดงการยอมรับการใช้แหล่งสารสนเทศในการสื่อสาร
ผลงานหรือการดำเนินการ

ผลลัพธ์ประกอบด้วย

5.3.1 เลือกรูปแบบเอกสารที่เหมาะสม และยึดถือใช้เป็นแหล่งอ้างอิงอย่างมั่นคง
(Consistently)

5.3.2 การประกาศใบอนุญาตอย่างเป็นทางการมีความจำเป็นต้องทำเพื่อการสงวนลิขสิทธิ์
วัสดุสารสนเทศ

มาตรฐานความสามารถในการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัย
และวิจัย แห่งสหรัฐอเมริกาตั้งกล่าว ประกอบด้วยมาตรฐาน 5 ข้อ ดัชนีชี้วัด 22 ข้อ และภายใต้ดัชนี
ชี้วัดระบุผลลัพธ์ 84 ข้อ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ และอาจารย์ในการนำไปใช้ รวมถึง
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศให้กับนิสิต เพื่อให้บัณฑิตมีการรู้สารสนเทศที่
สูงขึ้น ส่งผลให้นิสิตมีความพร้อมในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การเรียนรู้การสอนเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสอนเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีวิวัฒนาการมาจากการสอนการใช้ห้องสมุด หรือการสอนทางบรรณานุกรม เดิมนั้นจะเน้นการสอนทักษะในการค้นหาและการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศ (ปภาดา เจียวกิก. 2547: 13) และมีการปรับปรุงหลักสูตรเรื่อยมาเพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่องานของห้องสมุด โดยเนื้อหาหลักสูตรจะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการค้นหาสารสนเทศจากโอแพก (OPAC) ฐานข้อมูล การใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น จนถึงปัจจุบันได้ปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ (Information Literacy Skills) โดยเพิ่มสำคัญของทักษะการรู้สารสนเทศ เพื่อให้เห็นคุณค่าของสารสนเทศ สามารถกำหนดแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้ ตลอดจนมีทักษะในการค้นหา เลือก ประเมิน และสังเคราะห์สารสนเทศไปใช้ในการศึกษาวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ (ทักษะการรู้สารสนเทศ. 2548: 1)

รายวิชา บส 101 ทักษะการรู้สารสนเทศนี้จัดอยู่ในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ที่เปิดสอนแก่นิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกคณะ มีค่า 2 หน่วยกิต เวลาเรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ กำหนดระยะเวลา 15 สัปดาห์ ซึ่งภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์ได้กำหนดหัวข้อเนื้อหาไว้ในหลักสูตรรายวิชา ดังนี้

1. สารสนเทศและการรู้สารสนเทศ โดยสอนเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของสารสนเทศ และทักษะด้านการรู้สารสนเทศ รวมไปถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของการรู้สารสนเทศ
2. ห้องสมุดและบริการของห้องสมุด โดยสอนเกี่ยวกับประเภทของห้องสมุดต่าง ๆ ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดรวมไปถึงการจัดเก็บ และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด เช่น บริการฐานข้อมูล บริการจองหนังสือ เป็นต้น ทั้งที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ
3. การกำหนดเรื่องเพื่อศึกษาค้นคว้า โดยสอนเกี่ยวกับการเลือกหัวข้อที่จะศึกษาค้นคว้า การศึกษารรณกรรมเบื้องต้น รวมไปถึงการเขียนโครงเรื่องเพื่อเป็นการกำหนดแนวคิดและขอบเขตของเรื่องที่ต้องศึกษา และเป็นการจำลำดับหัวข้อหรือประเด็นที่จะนำเสนอให้มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน
4. แหล่งสารสนเทศและกลยุทธ์การสืบค้น โดยสอนเกี่ยวกับความหมายของแหล่งสารสนเทศ รวมไปถึงแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านทรัพยากรสารสนเทศ และวิธีการเข้าถึง โดยใช้กลยุทธ์การสืบค้นแบบต่าง ๆ เช่น ใช้หัวเรื่อง หรือการใช้ตรรกบูลีน เป็นต้น
5. การสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด โดยสอนเกี่ยวกับเครื่องมือต่าง ๆ ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ (Online Public Access Catalog: OPAC) นอกจากนี้เนื้อหายังครอบคลุมถึงการใช้เมนูต่าง ๆ บนหน้าจอการสืบค้น เช่น เมนูหนังสือจอง เมนูการสืบค้น เป็นต้น
6. การสืบค้นฐานข้อมูลวารสาร โดยสอนเกี่ยวกับประเภทของฐานข้อมูลวารสารต่าง ๆ แหล่งให้บริการฐานข้อมูลวารสาร ทั้งที่เป็นแหล่งภายในห้องสมุด และภายนอกห้องสมุด รวมไปถึงวิธีการเข้าถึงและสืบค้นฐานข้อมูลวารสารต่าง ๆ

7. แหล่งสารสนเทศอ้างอิง โดยสอนเกี่ยวกับรูปแบบของแหล่งสารสนเทศอ้างอิง ประเภทของแหล่งสารสนเทศอ้างอิง เพื่อใช้ในการอ้างอิงเรื่องราวเพียงตอนใดตอนหนึ่ง เช่น พจนานุกรม สารานุกรม เป็นต้น

8. การประเมินสารสนเทศ โดยสอนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินสารสนเทศ เพื่อตรวจสอบความสำคัญและคุณค่าของสารสนเทศว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการของแต่ละบุคคลหรือไม่

9. การเรียบเรียงบทนิพนธ์ โดยสอนเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของบทนิพนธ์ รวมไปถึงขั้นตอนการทำงานบทนิพนธ์ ซึ่งนับว่าเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

10. อัญประกาศ การอ้างอิง และบรรณานุกรม โดยสอนเกี่ยวกับวิธีการเขียนแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ ที่ได้นำมาใช้ในบทนิพนธ์ที่ศึกษา

การรู้สารสนเทศนอกจากมีการเรียนการสอนในหลักสูตรแล้ว สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ยังเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้กับนิสิตอีกด้วย โดยได้จัดกิจกรรมดังนี้ (ธีราภรณ์ มณีโยย. 2550: สัมภาษณ์)

1. การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด คือการแนะนำสภาพทั่วไปของห้องสมุด การดำเนินงาน รวมไปถึงให้นิสิตที่เข้าใหม่ทราบถึงแหล่งทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ที่ให้บริการในห้องสมุด ตลอดจนระเบียบข้อบังคับและมารยาทในการใช้ห้องสมุด โดยการปฐมนิเทศจะจัดในระดับต้นปีการศึกษา หรือภาคเรียนแรกของปีการศึกษา

2. การสอนการค้นหาสารสนเทศ คือการสอนวิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดจากโปรแกรมสืบค้นระบบห้องสมุดอัตโนมัติ รวมไปถึงการสอนค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในส่วนของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง ซึ่งนิสิตที่สนใจสามารถลงทะเบียนเพื่อแจ้งความประสงค์ที่จะขอรับบริการ

3. การสอนการค้นหาสารสนเทศตามสาขาวิชา คือการสอนที่เฉพาะกลุ่ม เช่น คณะแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เพื่อให้เข้าถึงสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยจะเน้นการสอนไปที่ฐานข้อมูลเฉพาะสาขา เป็นหลัก

4. คู่มือการใช้ห้องสมุด เป็นเอกสารแนะนำการใช้ห้องสมุด อาจอยู่ในรูป จุลสาร หรือ แผ่นพับ เช่น แผ่นพับเรื่อง วิธีการค้น OPAC สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. เว็บช่วยสอน (IPac Tutorial) แนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยนิสิตหรือผู้ที่สนใจทั่วไปสามารถเรียนรู้การสืบค้นด้วยตนเองผ่านทางหน้าเว็บ อีกทั้งมีแบบฝึกหัดให้ฝึกปฏิบัติในการสืบค้นสารสนเทศในแต่ละเรื่องที่ศึกษาด้วย

สำหรับการเรียนสอนเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ให้ความสำคัญกับการรู้สารสนเทศของนิสิต โดยกำหนดให้มี

รายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ (บส101) ซึ่งเปิดสอนให้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในทุกคณะ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ซึ่งเป็นแหล่งสารสนเทศที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้า ยังเป็นหน่วยงานหลักในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้กับนิสิตอีกช่องทางหนึ่งด้วย

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ

เพศ

สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตหญิงมีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านิสิตชายในด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ และด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปภาดา เจียวกิก (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตชายและนิสิตหญิง มีการรู้สารสนเทศโดยรวม และเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และเทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง (2550: 60) ศึกษาเรื่องการประเมินการรู้สารสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนิสิตสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ พบว่าความรู้ความสามารถโดยรวมของนิสิตเพศหญิงมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านิสิตเพศชาย ส่วนรายด้านพบว่านิสิตเพศหญิงมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านิสิตชายใน 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ และความสามารถในการประเมินสารสนเทศ

กลุ่มสาขาวิชา

ดวงกมล อุณจิตติ (2546: 61) ทำการศึกษาเรื่องการประเมินสารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่านิสิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีค่าคะแนนเฉลี่ยการรู้สารสนเทศสูงกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ซึ่งอาจเป็นผลมาจากลักษณะพื้นฐานหรือธรรมชาติของวิชาที่มีความแตกต่างกันอันส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีความคุ้นเคยต่อการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มากกว่า ทำให้การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านทางเครือข่ายออนไลน์มีความได้เปรียบกว่านิสิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนปภาดา เจียวกิก (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า นิสิตกลุ่ม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้คือ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา 2550 ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะต่าง ๆ 12 คณะ รวมจำนวนทั้งสิ้น 3,117 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 472 คน มีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของยามาเน (Yamane. 1967: 887) ที่ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มเท่ากับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 359 คน จากนั้นได้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามคณะที่ศึกษา
2. เพื่อความเหมาะสมของการใช้สถิติในการเปรียบเทียบ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยกว่า 30 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้เป็น 30 คน ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสังคมศาสตร์ ในคณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 472 คน รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและคณะที่ศึกษา

กลุ่มสาขาวิชา/คณะ	ประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
1. วิทยาศาสตร์ชีวภาพ		
- คณะแพทยศาสตร์	127	30
- คณะพยาบาลศาสตร์	95	30
- คณะทันตแพทยศาสตร์	58	30
- คณะเภสัชศาสตร์	101	30
- คณะสหเวชศาสตร์	64	30
รวม	445	150
2. วิทยาศาสตร์กายภาพ		
- คณะวิทยาศาสตร์	647	74
- คณะวิศวกรรมศาสตร์	286	33
รวม	933	107
3. มนุษยศาสตร์		
- คณะมนุษยศาสตร์	455	52
- คณะศิลปกรรมศาสตร์	358	41
รวม	813	93
4. สังคมศาสตร์		
- คณะศึกษาศาสตร์	130	30
- คณะพลศึกษา	278	32
- คณะสังคมศาสตร์	518	60
รวม	926	122
รวมทั้งสิ้น	3,117	472

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีจาก เอกสาร วารสาร ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อีกทั้งศึกษามาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา และศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศของนิสิตในระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมไปถึงสัมภาษณ์อาจารย์ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตลอดจนบรรณารักษ์สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อให้ได้แนวคิดและหลักการที่นำไปสู่การหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในงานวิจัย

2. ศึกษาแบบสอบถาม และแบบทดสอบเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตในระดับอุดมศึกษาของกมลรัตน์ สุขมาก (2547: 121 - 133) ปภาดา เจียวกิก (2547: 110 -123) สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547: 120 - 139) ดวงกมล อุ่นจิตติ (2546: 76 - 85) และเทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง (2550: 77 - 91)และนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 4 ด้านคือ การกำหนดขอบเขตสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ

3. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert's Scale)

4. สร้างแบบสอบถามการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ จำนวน 11 ข้อ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ จำนวน 14 ข้อ ด้านการประเมินสารสนเทศ จำนวน 13 ข้อ และด้านการใช้สารสนเทศ จำนวน 12 ข้อ รวมจำนวน 50 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อแก้ไขปรับปรุง แล้วนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ค) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา(Content validity) และความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม

6. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว มาทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 คน และทำการวิเคราะห์หาค่าจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วใช้การทดสอบที (t-test) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

8. นำแบบสอบถามที่เลือกแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984: 161) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 (ภาคผนวก ง)

9. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ กลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 ด้าน คือ การกำหนดขอบเขตสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และในตอนท้ายของข้อคำถามของแต่ละด้านจะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคำถามที่กำหนดไว้

แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักของคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงมาก

คะแนน 3 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงน้อย

คะแนน 1 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยโดย แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายความว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายความว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือจากคณบดี ทั้ง 12 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะพลศึกษา และคณะสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการแจกแบบสอบถามครั้งนี้

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเมื่อได้รับแบบสอบถามคืน จำแนกและตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้

2. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนแต่ละข้อคำถามตามระดับผลกระทบ แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS - X

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการรับรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 180) ส่วนตัวแปร กลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (Ferguson. 1981:190)

4. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อประเมินระดับการรับรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 180) ดังนี้

4.1 ถ้าระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวม และเป็นรายด้าน 4 ด้าน สูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 ซึ่งเป็นค่ากลางของมาตรวัดทัศนคติแบบของ ไอลเคิร์ทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์

4.2 ถ้าการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและ เป็นรายด้าน 4 ด้าน ต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านิสิตมีการรู้ สารสนเทศอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

4.3 ถ้าการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและ เป็นรายด้าน 4 ด้าน ไม่พบว่าแตกต่างจากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านิสิต มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับไม่แตกต่างกับเกณฑ์

5. รวบรวมข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิดในการนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย เพื่อใช้ ประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 1.1 ค่าความถี่ (Frequency) บ.ร.ร.ช.ช
- 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) บ.ร.ร.ช.ช
- 1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) บ.ร.ร.ช.ช
- 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) บ.ร.ร.ช.ช

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม (Discrimination Power) เป็นรายข้อ โดยทดสอบด้วย ที่ (t-test) (Ferguson. 1981: 180) อ.ว.อ.อ.

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) (Cronbach. 1984: 161) อ.ว.อ.อ.

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้การทดสอบที่ (t-test) (Ferguson. 1981: 180) อ.ว.อ.อ.

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe') (Ferguson. 1981: 190) อ.ว.อ.อ.

3.3 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยการรู้สารสนเทศของ นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับเกณฑ์ที่กำหนด คือค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 โดยใช้ การทดสอบที่ (Ferguson. 1981: 180) อ.ว.อ.อ.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใน 4 ด้าน คือด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ เพื่อให้การสื่อความหมายตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
f	แทน	ความถี่
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Mean Square)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกออกเป็น 5 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาโดยการหาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวม และเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้การทดสอบที่ ส่วนตัวแปร กลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ

ตอนที่ 4 การประเมินระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้การทดสอบที

ตอนที่ 5 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาโดยการหาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	ความถี่ (คน) n = 472	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	174	36.9
เพศหญิง	298	63.1
รวม	472	100.0
กลุ่มสาขา		
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ	150	31.8
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ	107	22.7
สาขาวิชามนุษยศาสตร์	93	19.7
สาขาวิชาสังคมศาสตร์	122	25.8
รวม	472	100.0
ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		
ระดับสูง	254	53.8
ระดับปานกลาง	171	36.2
ระดับต่ำ	47	10.0
รวม	472	100.0

จากตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นนิสิตหญิง(ร้อยละ 63.1) ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (ร้อยละ 31.8) และมีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 53.8)

ตอนที่ 2 การศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวม และเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3 – 7

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน

การรู้สารสนเทศ	n = 472		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	การรู้สารสนเทศ
ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ	3.55	0.50	มาก
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ	3.68	0.50	มาก
ด้านการประเมินสารสนเทศ	3.56	0.47	มาก
ด้านการใช้สารสนเทศ	3.50	0.60	มาก
รวม	3.57	0.46	มาก

จากตาราง 3 นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D.= 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= 0.50) ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.50) ด้านการประเมินสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 0.47) และด้านการใช้สารสนเทศ ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.60)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศเป็นรายข้อ

การรู้สารสนเทศ	n = 472		ระดับ การรู้สารสนเทศ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. นิสิตสามารถกำหนดกรอบแนวคิดหลักหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า	3.58	0.69	มาก
2. นิสิตสามารถกำหนดแหล่งสารสนเทศจากหลากหลายช่องทางในการแสวงหาความรู้	3.59	0.68	มาก
3. นิสิตกำหนดได้ว่าเรื่องแต่ละเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าควรใช้สารสนเทศที่มีความทันสมัย(Currency) มากเพียงใด	3.71	0.68	มาก
4. เพื่อให้งานเสร็จตามเวลาที่กำหนด นิสิตมีการวางแผนค้นคว้า	3.55	0.84	มาก
5. นิสิตวางแผนค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศเพื่อการทำรายงาน	3.51	1.01	มาก
6. ในการทำรายงาน นิสิตสามารถเขียนโครงเรื่องเพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้น	3.26	0.87	ปานกลาง
7. นิสิตตระหนักว่าแหล่งสารสนเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้	3.54	0.90	มาก
8. นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดบ้างที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้	3.47	1.05	ปานกลาง
9. นิสิตทราบว่าทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทให้สารสนเทศที่แตกต่างกันออกไป	3.54	0.92	มาก
10. นิสิตตระหนักว่าการสอบถามอาจารย์หรือผู้รู้เป็นช่องทางหนึ่งในการค้นหาสารสนเทศ	3.91	1.06	มาก
11. นิสิตสามารถคัดเลือกประเภทของทรัพยากรต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในงานของตน	3.38	0.92	ปานกลาง
รวม	3.55	0.50	มาก

จากตาราง 4 นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.50) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 6 ในการทำรายงาน นิสิตสามารถเขียนโครงเรื่องเพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้น ($\bar{X}=3.26$, S.D.= 0.87) ข้อ 8 นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดบ้างที่นิสิต สามารถศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X}=3.47$, S.D.= 1.05) และข้อ 11 นิสิตสามารถคัดเลือกประเภทของ ทรัพยากรต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการงานของตน($\bar{X}=3.38$, S.D.=0.92) ที่นิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ใน ระดับปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

การรู้สารสนเทศ	n = 472		ระดับ การรู้สารสนเทศ
	$\bar{X}$	S.D.	
6. นิสิตสามารถใช้คำสำคัญ หัวเรื่อง หรือคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ	3.65	0.78	มาก
7. นิสิตสามารถใช้กลยุทธ์การสืบค้นโดยใช้ตรรกบูลีน (AND , OR , NOT)	3.76	0.87	มาก
8. นิสิตสามารถใช้เครื่องหมายัญประกาศ “...” เพื่อสืบค้น กลุ่มคำหรือวลี เช่น “information literacy” เป็นต้น	3.59	0.72	มาก
9. นิสิตสามารถใช้คำสืบค้นในการค้นหาสารสนเทศเฉพาะ สาขาวิชา	3.39	0.61	ปานกลาง
10. นิสิตสามารถสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลวารสาร	3.86	0.75	มาก
11. นิสิตสามารถรวบรวมรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา	3.75	0.93	มาก
12. นิสิตสามารถสืบค้นสารสนเทศด้วยโปรแกรมค้นหา (Search Engine) เช่น Google, Lycos	3.69	0.94	มาก
13. นิสิตสามารถสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศ นอกห้องสมุด			
13.1 สืบค้นจากฐานข้อมูล (Journal Link)	3.71	0.84	มาก
13.2 สืบค้นจากสหบรรณานุกรม (Union Catalogs)	3.65	0.65	มาก
13.3 สืบค้นจากฐานข้อมูลอ้างอิง(Reference Databases)	3.65	0.77	มาก
รวม	3.68	0.69	มาก
14. นิสิตสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งภายนอกห้องสมุดต่าง ๆ เช่น			
14.1 สืบค้นจากศูนย์สารสนเทศ (Information Center)	3.41	0.83	ปานกลาง
14.2 สืบค้นจากพิพิธภัณฑ์และหอศิลปะ (Museum and Gallery of Arts)	3.68	0.86	มาก
14.3 สืบค้นจากหอจดหมายเหตุ (Archive)	3.25	0.99	ปานกลาง
14.4 สืบค้นจากแหล่งสารสนเทศเชิงพาณิชย์ (Commercial Information Broker)	3.09	1.13	ปานกลาง
รวม	3.25	0.81	ปานกลาง
รวม	3.68	0.50	มาก

จากตาราง 5 นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรู้สารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D.= 0.50) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 9 นิสิตสามารถใช้คำสืบค้นในการค้นหาสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา ($\bar{X} = 3.39$, S.D.= 0.61) ข้อ 14.1 สืบค้นจากศูนย์สารสนเทศ (Information Center) ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.83) และข้อ 14.4 สืบค้นจากแหล่งสารสนเทศเชิงพาณิชย์ (Commercial Information Broker) ($\bar{X} = 3.09$, S.D.= 1.13) ที่นิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการประเมินสารสนเทศเป็นรายข้อ

การรู้สารสนเทศ	n = 472		ระดับการรู้สารสนเทศ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. นิสิตสามารถประเมินคุณค่าเนื้อหาของสารสนเทศจากสารบัญ	3.42	0.53	ปานกลาง
2. นิสิตสามารถประเมินความเกี่ยวข้องของเนื้อหาสารสนเทศ (Relevance) ที่ค้นคว้ามาได้สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา	3.52	0.80	มาก
3. นิสิตสามารถประเมินความครอบคลุมของเนื้อหาสารสนเทศ (Coverage) ตามโครงเรื่องของรายงานที่กำหนดไว้	3.50	0.58	มาก
4. นิสิตสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหาสารสนเทศ (Authority) จากผู้เขียนที่มีความรู้ หรือผู้ที่ได้รับการยอมรับในสาขาวิชานั้น	3.44	0.84	ปานกลาง
5. นิสิตสามารถประเมินความทันสมัยของเนื้อหาสารสนเทศ (Currency) ที่เหมาะสมกับลักษณะของเรื่องที่ศึกษา	3.43	0.68	ปานกลาง
6. นิสิตสามารถประเมินความถูกต้องของเนื้อหาสารสนเทศ (Accuracy) ที่ค้นคว้ามาได้	3.62	0.75	มาก
7. นิสิตตระหนักว่าสารสนเทศที่นำมาอ้างอิงในรายงานทำให้รายงานมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง	3.85	0.85	มาก
8. นิสิตสามารถแยกแยะเนื้อหาสารสนเทศที่เป็นข้อเท็จจริงหรือความเห็นได้	3.57	0.69	มาก
9. นิสิตสามารถประเมินคุณค่าความแตกต่างระหว่างสารสนเทศ ปฐมภูมิทุติยภูมิ และตติยภูมิได้	3.58	0.70	มาก
10. นิสิตสามารถประเมินความแตกต่างระหว่างความรู้ใหม่และความรู้ที่มีอยู่เดิม	3.64	0.70	มาก
11. นิสิตสามารถสังเคราะห์แนวคิดหลักจากสารสนเทศที่มีอยู่เพื่อสร้างแนวคิดใหม่	3.61	0.85	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การรู้สารสนเทศ	n = 472		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	การรู้สารสนเทศ
12. นิสิตสามารถประเมินสารสนเทศในเรื่องความลำเอียง อคติหรือการครอบงำทางความคิดที่นำเสนอไว้ใน สารสนเทศได้	3.57	0.64	มาก
13. นิสิตสามารถพิจารณาบทวนแหล่งสารสนเทศ วิธีการ และกลยุทธ์ที่ใช้สืบค้น เพื่อปรับปรุงการสืบค้นครั้งต่อไป	3.51	0.71	มาก
รวม	3.56	0.47	มาก

จากตาราง 6 นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรู้สารสนเทศด้านการประเมินสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 0.47) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 1 นิสิตสามารถประเมินคุณค่าเนื้อหาของสารสนเทศจากสารบัญ ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.53) ข้อ 4 นิสิตสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหาสารสนเทศ (Authority) จากผู้เขียนที่มีความรู้ หรือผู้ที่ได้รับการยอมรับในสาขาวิชานั้น ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.84) และข้อ 5 นิสิตสามารถประเมินความทันสมัยของเนื้อหาสารสนเทศ(Currency) ที่เหมาะสมกับลักษณะของเรื่องที่ศึกษา ($\bar{X} = 3.43$, S.D.=0.68) ที่นิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการใช้สารสนเทศ เป็นรายข้อ

การรู้สารสนเทศ	n = 472		ระดับ การรู้สารสนเทศ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. นิสิตสามารถนำสารสนเทศที่สืบค้นได้ไปใช้ ประโยชน์ตรงกับความต้องการ	3.72	0.83	มาก
2. นิสิตสามารถนำสารสนเทศที่ได้รับมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามต้องการ	3.39	0.74	ปานกลาง
3. นิสิตสามารถอธิบายถึงความรู้ที่ได้จากแหล่ง สารสนเทศต่างๆ	3.70	0.88	มาก
4. นิสิตตระหนักว่าสารสนเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์มี ความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า	3.76	0.91	มาก
5. นิสิตสามารถถ่ายทอดสารสนเทศที่ได้รับมาให้ บุคคลอื่นๆ ได้	3.29	0.83	ปานกลาง
6. นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา และการใช้ผลงานที่มีการสงวนลิขสิทธิ์โดยชอบธรรม	3.50	0.87	มาก
7. นิสิตทราบถึงประโยชน์ของการอ้างอิงข้อมูลใน งานของตนเอง	3.57	0.90	มาก
8. นิสิตสามารถใช้รูปแบบของการอ้างอิงเอกสารของ มหาวิทยาลัย ในการอ้างอิงแหล่งสารสนเทศในงาน ของตน	3.18	1.04	ปานกลาง
9. นิสิตสามารถเขียนอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลได้ อย่างถูกต้อง เช่น			
9.1 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากเอกสาร หรือตำราได้	3.64	0.54	มาก
9.2 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากวารสารได้	3.39	0.95	ปานกลาง
9.3 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้	3.53	0.75	มาก
9.4 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากบุคคลได้	3.41	0.59	ปานกลาง
รวม	3.52	0.47	มาก
10. นิสิตอ้างอิงแหล่งความรู้ที่ได้ลงในงาน ของตัวเอง เพื่อเป็นการให้เกิดเครดิตกับเจ้าของผลงาน	3.58	0.77	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

การรู้สารสนเทศ	n = 472		ระดับ การรู้สารสนเทศ
	$\bar{X}$	S.D.	
11. นิสิตสามารถเรียบเรียงสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มา จัดทำเป็นเนื้อหารายงาน	3.40	0.76	ปานกลาง
12. นิสิตได้ปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ หรือนโยบาย ของสถาบันในการใช้แหล่งสารสนเทศ	3.47	1.11	ปานกลาง
รวม	3.50	0.60	มาก

จากตาราง 7 นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้สารสนเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 2 มีนิสิตสามารถนำสารสนเทศที่ได้รับมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามต้องการ ($\bar{X}=3.39$, S.D.=0.74) ข้อ 5 นิสิตสามารถถ่ายทอดสารสนเทศที่ได้รับมาให้บุคคลอื่นๆ ได้ ($\bar{X}=3.29$, S.D.=0.83) ข้อ 8 นิสิตสามารถใช้รูปแบบของการอ้างอิงเอกสารของมหาวิทยาลัย ในการอ้างอิงแหล่งสารสนเทศในงานของตน ($\bar{X}=3.18$, S.D.=1.04) ข้อ 9.2 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มา จากวารสารได้ ($\bar{X}=3.39$, S.D.= 0.95) ข้อ 9.4 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากบุคคลได้ ($\bar{X}=3.41$, S.D.= 0.59) ข้อ 11 นิสิตสามารถเรียบเรียงสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มาจัดทำเป็นเนื้อหารายงาน ($\bar{X}=3.40$ S.D.=0.76) และข้อ 12 นิสิตได้ปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ หรือนโยบายของสถาบันในการ ใช้แหล่งสารสนเทศ ($\bar{X}=3.47$, S.D.=1.11) ที่นิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 8 - 11

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ

การรู้สารสนเทศ	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ	3.51	0.53	3.58	0.48	-1.50	0.134
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ	3.68	0.57	3.68	0.46	0.16	0.869
ด้านการประเมินสารสนเทศ	3.55	0.48	3.56	0.46	-0.23	0.821
ด้านการใช้สารสนเทศ	3.50	0.60	3.50	0.61	-0.12	0.909
รวม	3.56	0.48	3.58	0.45	-0.45	0.652

จากตาราง 8 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้งชายและหญิงมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา

การรู้สารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.72	0.57	2.32	0.074
	ภายในกลุ่ม	468	115.61	0.24		
	รวม	471	117.33			
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.78	0.92	3.77	0.011
	ภายในกลุ่ม	468	115.21	0.24		
	รวม	471	117.99			
ด้านการประเมินสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.91	0.30	1.37	0.250
	ภายในกลุ่ม	468	102.39	0.21		
	รวม	471	103.30			
ด้านการใช้สารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.13	0.37	1.03	0.377
	ภายในกลุ่ม	468	170.46	0.36		
	รวม	471	171.59			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.24	0.14	1.92	0.124
	ภายในกลุ่ม	468	100.54	0.21		
	รวม	471	101.78			

จากตาราง 9 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าคะแนนเฉลี่ยการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	กลุ่มสาขาวิชา				
	สาขาวิชา	สาขาวิชา	สาขาวิชา	สาขาวิชา	
	วิทยาศาสตร์	วิทยาศาสตร์	มนุษยศาสตร์	สังคมศาสตร์	
	ชีวภาพ	กายภาพ			
	$\bar{X}$	3.61	3.50	3.58	3.53
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์					
ชีวภาพ	3.61				
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์					
กายภาพ	3.50	*			
สาขาวิชามนุษยศาสตร์	3.58				
สาขาวิชาสังคมศาสตร์	3.53				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศ แตกต่างกับนิสิตที่ศึกษา อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบ ความแตกต่าง

ตาราง 11 การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การรู้สารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.63	0.31	1.26	0.282
	ภายในกลุ่ม	469	116.67	0.24		
	รวม	471	117.33			
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.64	0.82	3.32	0.037
	ภายในกลุ่ม	469	116.35	0.24		
	รวม	471	117.99			
ด้านการประเมินสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.78	0.39	1.79	0.167
	ภายในกลุ่ม	469	102.50	0.21		
	รวม	471	103.28			
ด้านการใช้สารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.40	0.70	1.93	0.146
	ภายในกลุ่ม	469	170.19	0.36		
	รวม	471	171.59			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.00	0.50	2.33	0.098
	ภายในกลุ่ม	469	100.78	0.21		
	รวม	471	101.78			

จากตาราง 11 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าคะแนนเฉลี่ยการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ จำแนกตามตัวแปรผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\bar{X}$	ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		
		ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
ระดับสูง	3.73	3.73	3.74	3.62
ระดับปานกลาง	3.74			
ระดับต่ำ	3.62		*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปานกลาง มีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศแตกต่างกับนิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 การประเมินระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้การทดสอบที่ ดังแสดงในตารางที่ 13

ตาราง 13 การประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

การรู้สารสนเทศ	n = 472		t	P
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ	3.55	0.50	23.95	0.000
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ	3.68	0.50	29.48	0.000
ด้านการประเมินสารสนเทศ	3.56	0.47	25.93	0.000
ด้านการใช้สารสนเทศ	3.50	0.60	18.07	0.000
รวมทุกด้าน	3.57	0.46	26.76	0.000

จากตาราง 13 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีระดับการรู้สารสนเทศ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ	
- ควรเพิ่มหนังสือและวารสารต่างประเทศให้มากขึ้น	3
- ควรเพิ่มทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น	2
- อาจารย์ควรส่งเสริมให้นิสิตแสวงหาความรู้อื่น ๆ จากภายนอกห้องสมุดด้วย เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เป็นต้น	1
- ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น	1
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ	
- การจัดเรียงหนังสือเรียงผิดตำแหน่งทำให้หาหนังสือไม่พบ	3
- ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ค้นหาหนังสือในทุก ๆ ชั้น เมื่อหาหนังสือที่ต้องการจากชั้นไม่พบ	2
- หนังสือบางเล่มมีการยืมอย่างต่อเนื่อง ควรเพิ่มจำนวนเล่มให้มากขึ้น	2
- การสืบค้นทรัพยากรของห้องสมุดทางออนไลน์ (OPAC) มีความซับซ้อน ควรจัดทำคู่มือการใช้งานอย่างง่าย ๆ	2
- ระบบการสืบค้นทรัพยากรของห้องสมุดทางออนไลน์ (OPAC) ควรเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ	1
ด้านการประเมินสารสนเทศ	
- ควรมีการคัดหนังสือเก่าที่ไม่ค่อยมีคนใช้ออกจากห้องสมุด	2
- หนังสือต่างประเทศควรมีการสรุปเนื้อหาของหนังสือเป็นภาษาไทย แนะนำผ่านทางระบบสืบค้นทางออนไลน์ (OPAC)	1
ด้านการใช้สารสนเทศ	
- การอ้างอิงทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทมีความซับซ้อน ระบบสืบค้นออนไลน์ (OPAC) ควรแสดงรูปแบบการอ้างอิงตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด	1

จากตาราง 14 นิสิตมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การรู้สารสนเทศดังนี้ ควรเพิ่มหนังสือและวารสารต่างประเทศให้มากขึ้น และการจัดเรียง หนังสือเรียงผิดตำแหน่งทำให้หาหนังสือไม่พบ ($f=3$) ควรเพิ่มทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ค้นหาหนังสือในทุก ๆ ชั้น เมื่อหาหนังสือที่ต้องการ จากชั้นไม่พบ สำหรับหนังสือบางเล่มมีการยืมอย่างต่อเนื่อง ควรเพิ่มจำนวนเล่มให้มากขึ้น การ สืบค้นทรัพยากรของห้องสมุดทางออนไลน์ (OPAC) มีความซับซ้อนควรจัดทำคู่มือการใช้งานอย่าง ง่าย ๆ และควรมีการคัดหนังสือเก่าที่ไม่ค่อยมีคนใช้ออกจากห้องสมุด($f=2$) อาจารย์ควรส่งเสริมให้ นิสิตแสวงหาความรู้อื่น ๆ จากภายนอกห้องสมุดด้วย เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เป็นต้น อีกทั้งควร มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น ส่วนระบบการสืบค้นทรัพยากรของห้องสมุดทาง ออนไลน์ (OPAC) ควรเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ด้วย ส่วนหนังสือ ต่างประเทศควรมีการสรุปเนื้อหาของหนังสือเป็นภาษาไทย แนะนำผ่านทางระบบสืบค้นทาง ออนไลน์ (OPAC) และการอ้างอิงทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทมีความซับซ้อน ระบบสืบค้น ออนไลน์ (OPAC) ควรแสดงรูปแบบการอ้างอิงตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดด้วย ($f=1$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านคือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ
2. เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ประเมินระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 472 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. การศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศ แตกต่างกับ นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

2.3 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปานกลาง มีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศแตกต่างกับ นิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

3. นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพื้นฐานความรู้เดิมของนิสิตเอง ทั้งจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าและการเขียนรายงาน รวมทั้งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถถ่ายทอดถึงกันได้อย่างรวดเร็ว นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้า และสร้างทักษะด้านสารสนเทศเพิ่มเติมได้ด้วยตนเองทั้งในห้องสมุด สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งการสืบค้นสารสนเทศในรูปแบบออนไลน์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตนี้เอง ฤณอมพร เลหาจรัสแสง (2541: 23) กล่าวว่า ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดอย่างมีระบบ (High-order thinking skills) โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์สืบค้น (Inquiry-based analytical skill) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical thinking) การวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา และการคิดอย่างอิสระ ทั้งนี้เนื่องจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นแหล่งรวมข้อมูลมากมายมหาศาล ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์อยู่เสมอ เพื่อแยกแยะข้อมูลที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์สำหรับตน เช่นเดียวกับ รังสรรค์ สุกันหา (2543: 22) กล่าวว่า ผู้เรียนในยุคปฏิรูปการเรียนรู้จะต้องมีความสามารถในการเข้าถึงตัวสารสนเทศ เพราะผู้เรียนที่มีระดับการรู้สารสนเทศที่สูงจะเป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมและฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะสารสนเทศ ก่อให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning)

ที่มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยเปิดสอนรายวิชา ทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) ซึ่งเป็นวิชาบังคับในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนให้กับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 เพื่อให้นิสิตเห็นคุณค่าของสารสนเทศ สามารถกำหนดแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้ ตลอดจนมีทักษะในการค้นหา เลือก ประเมิน และสังเคราะห์สารสนเทศไปใช้ในการศึกษาวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ (ทักษะการรู้สารสนเทศ. 2548: คำนำ) ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้นิสิตมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลรัตน์ สุขมาก (2547: 98) ที่ได้ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 พบว่า การรู้สารสนเทศของนิสิตอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตได้รับประสบการณ์ตรงจากการแสวงหาสารสนเทศด้วยตนเอง อีกทั้งได้รับความรู้จากการเรียนในรายวิชา ทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) อีกช่องทางหนึ่งด้วย ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุม และมีแบบฝึกหัดให้นิสิตได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้นิสิตทราบถึงความแตกต่างและข้อจำกัดของสารสนเทศที่ได้รับในแต่ละแหล่ง ซึ่ง วรพจน์ นวลสกุล (2552: ออนไลน์) ได้กำหนดแหล่งสารสนเทศอย่างหลากหลายไว้ ดังนี้ (1) สถาบันบริการสารสนเทศ เช่น ห้องสมุด หอจดหมายเหตุ หรือศูนย์เอกสาร ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดในสถาบันการศึกษา ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น (2) สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเฉพาะทาง (3) สมาคมวิชาชีพ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสนใจของสมาชิก ตลอดจนให้สารสนเทศ เช่น สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (4) หน่วยงานด้านการพิมพ์และอุตสาหกรรมการพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตและเผยแพร่สิ่งพิมพ์ (5) หน่วยงานด้านการผลิตและให้บริการสื่อโสตทัศน์ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตและเผยแพร่รายการ วิดีโอโทรทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง เช่น สถานีวิทยุโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียง (6) หน่วยงานด้านการผลิตและให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตเผยแพร่และแพร่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลซีดี-รอม ฐานข้อมูลออนไลน์ (7) บุคคล บุคคลนับเป็นแหล่งสารสนเทศที่สำคัญประเภทหนึ่ง การค้นคว้าหาข้อมูลในบางเรื่องนั้น อาจจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นโดยตรง ซึ่งจะเห็นได้ว่าสารสนเทศในแต่ละแหล่งนิสิตมีความคุ้นเคย และเคยมีประสบการณ์ในการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ มาบ้างแล้ว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกมลรัตน์ สุขมาก (2547: 107) ที่ได้ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 พบว่านิสิตมีระดับการรู้สารสนเทศในด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีการรู้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการเรียนการสอนในรายวิชา ทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) ซึ่งในส่วนของเนื้อหาด้านการเข้าถึงสารสนเทศมีแบบฝึกหัดให้นิสิตปฏิบัติจริงในการแสวงหาคำตอบ จากทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด โดยใช้เครื่องมือช่วยค้นต่าง ๆ อีกทั้งโปรแกรมในการสืบค้น ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมาก รวมไปถึงนิสิตในวัยนี้มีการเรียนรู้ ได้รวดเร็วเกี่ยวกับการใช้สื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบของ ออนไลน์ เพราะมีความคุ้นเคยส่วนตัวกับการใช้สื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงทรัพยากร สารสนเทศตามความสนใจของตนเอง เช่น ค้นหาไฟล์เพลง ไฟล์ภาพยนตร์ หรือสืบค้นข้อมูล วิชาการทั่วไป ซึ่งทำให้นิสิตเกิดทักษะ และกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการสืบค้นข้อมูล ดังที่ แววดา เตชาทวิวรรณ (2548: 45) กล่าวว่า กลยุทธ์ในการสืบค้นสารสนเทศ คือ วิธีการเพื่อให้ได้สารสนเทศ ตามวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็ว ครบถ้วน และตรงกับความต้องการ ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้นิสิต มีการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเคอร์บาน ออกกลู (Kurbanoglu. 2003 : abstract) ที่ได้ศึกษาและพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย เฮชเซเทเป (Hacettepe University) มีระดับการรู้สารสนเทศในด้านการระบุแหล่งและการเข้าถึง ทรัพยากรสารสนเทศในระดับมาก

1.3 ด้านการประเมินสารสนเทศ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีการรู้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมีความเข้าใจในเนื้อหาสารสนเทศที่ได้รับมา เมื่อผ่านการ พิจารณาในการคัดเลือกเป็นอย่างดีแล้ว ทำให้สารสนเทศที่ได้รับมานั้นตรงกับความต้องการ กระบวนการในการประเมินสารสนเทศจึงไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก อีกทั้งได้รับการเรียนการ สอนในรายวิชา ทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) ซึ่งมีการสอนถึงการประเมินสารสนเทศไว้ด้วย ดังที่ สมชาย วรรณญาณไกร (2548 : 131) กล่าวว่า การประเมินสารสนเทศ เป็นกระบวนการอย่าง เป็นระบบเพื่อตรวจสอบความสำคัญและคุณค่าของสารสนเทศว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือความ ต้องการของแต่ละบุคคลหรือไม่ โดยกระบวนการดังกล่าวต้องอาศัยทั้งการวิเคราะห์ (Analysis) และ การสังเคราะห์ (Synthesis) เพื่อประเมินว่าสารสนเทศที่ผ่านการสังเคราะห์แล้วนั้น ตรงกับความ ต้องการหรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลรัตน์ สุขมาก (2547: 107) ที่ได้ศึกษาการรู้สารสนเทศ ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 พบว่านิสิตมีระดับการรู้สารสนเทศในด้านการประเมิน สารสนเทศอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการใช้สารสนเทศ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีการรู้สารสนเทศด้าน การใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมีความคุ้นเคยกับการฝึกปฏิบัติในการนำ ข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียงในรายงานของตน ดังที่ ธาตุศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2548: 141) กล่าวว่า ผู้เรียนนั้นต้องสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านั้นมา ประมวลความรู้ ความคิด เพื่อเรียบเรียงและเขียนเป็นบทนิพนธ์ในรูปแบบที่สถาบันการศึกษา กำหนดได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งตัวนิสิตเองมีความตระหนักในเรื่องของลิขสิทธิ์ และการใช้งานโดย ธรรมเป็นอย่างดี มีการเขียนแหล่งอ้างอิงและให้เกียรติผลงานเจ้าของต้นฉบับ เพราะมีการรณรงค์

ผ่านสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์ ไม่ว่าจะเป็นสื่อมัลติมีเดียที่ให้ความบันเทิง เช่น เพลง ภาพยนตร์ เกมส์ หรือข่าวสารทั่วไปที่นำมาใช้อ้างอิงในเชิงวิชาการ ล้วนมีกฎหมายลิขสิทธิ์คุ้มครองทั้งสิ้น การนำมาใช้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข หรืออ้างอิงแหล่งที่มาเพื่อเป็นการให้เกิดเจตจำนงของผลงานด้วย ประกอบกับเมื่อนิสิตได้ศึกษาถึงรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) โดยที่อาจารย์ผู้สอนให้นิสิตได้ฝึกปฏิบัติจริง ในการเขียนบรรณานุกรมจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ซึ่งแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนมีการยกตัวอย่างของการเขียนบรรณานุกรมจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ทำให้นิสิตมีคู่มือและนำไปปรับใช้กับแหล่งสารสนเทศที่ตนหามาได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลรัตน์ สุขมาก (2547: 109) ที่ได้ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 พบว่านิสิตมีระดับการรู้สารสนเทศในด้านการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของปภาดา เจียวกัก (2547: 71) ที่ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ระดับการรู้สารสนเทศในด้านการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ กลุ่มสาขาวิชา และผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ว่า

2.1 นิสิตชายและหญิงมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในโลกปัจจุบันการแสวงหาความรู้ของนิสิตไม่ได้จำกัดอยู่แต่ภายในห้องเรียน นิสิตชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล อีกทั้งการเรียนการสอน ซึ่งเรียนในเนื้อหาวิชาเดียวกัน มีกิจกรรมในการเรียนการสอนร่วมกัน รายวิชาที่เปิดสอนต่าง ๆ ไม่ได้มีความได้เปรียบหรือเสียเปรียบระหว่างเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งอาจารย์มีการกำหนดงานหรือแบบฝึกหัดให้ทำอย่างทั่วถึงเหมือนกันทุกคน ทำให้ทุกคนได้รับความรู้ในลักษณะทำนองเดียวกัน ดังที่ เบคเกอร์ (Feldman and Newcomb, 1970: 229 ; อ้างอิงจาก ลิขิตกุล กุลรัตน์รักษ์ (2547: 104) กล่าวว่า ประสบการณ์โดยทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะเหมือนกัน นักศึกษาทุกคนจะได้รับประสบการณ์จากระบบมหาวิทยาลัย ซึ่งนักศึกษาจะให้ความสนใจกับส่วนประกอบสำคัญที่ประกอบขึ้นมาเป็นวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา 3 ด้าน คือ งานด้านวิชาการ การคบเพื่อน และด้านกิจกรรม ทำให้นิสิตทั้งชายและหญิงถูกหล่อหลอมไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้รูปแบบการแสวงหาความรู้ด้านวิชาการของนิสิตไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พัทธา คະประสิทธิ์ (2546: 72) ที่ศึกษาเรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังพบว่านิสิตชายและหญิงมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการแสวงหาความรู้ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปภาดา เจียวกัก (2547: 71) ที่ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชายและหญิงมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศในระดับมากกว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนรู้ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีฐานข้อมูลที่หลากหลาย ครอบคลุมในเนื้อหาวิชาที่มากกว่ากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ส่งผลให้นิสิตมีทักษะในการแสวงหาความรู้ หรือวิธีการศึกษาค้นคว้ามากกว่านิสิตกลุ่มอื่น ๆ จะเห็นได้จากงานวิจัยของ เดอกรูทท์ (De Groot) (2003: Online ; อ้างอิงจาก ปภาดา เจียวกิก. 2547: 72) ที่ได้สำรวจการใช้วารสารและฐานข้อมูลออนไลน์ สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ ชิคาโก พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93) มีการสืบค้นฐานข้อมูล MEDLINE และร้อยละ 76.5 อ่านวารสารฉบับเต็มจากวารสารออนไลน์ที่ห้องสมุดบอกรับ นอกจากนี้ นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศแตกต่างจากนิสิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีระดับการรู้สารสนเทศต่ำกว่านิสิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ซึ่งอาจเป็นเพราะนิสิตในกลุ่มสาขาสหวิทยาการวิทยาศาสตร์กายภาพยังมีบางคณะที่อยู่ในช่วงของการศึกษาในรายวิชาของทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) ซึ่งอาจส่งผลให้ทักษะการสืบค้น และการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มสาขาวิชาอื่น ๆ

2.3 นิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปานกลาง มีระดับการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังที่ งานวิจัยของ จิตตานันท์ ดิกุล (2548 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาที่มีการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูง มีผลการเรียนในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผลการเรียนเดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอาจส่งผลต่อระดับการรู้สารสนเทศของนิสิต เช่นเดียวกับตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังที่ ปภาดา เจียวกิก (2547: 73) ได้ศึกษาถึงการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกันที่ว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในห้องสมุดหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ขอบเสาะแสวงหาและค้นคว้าหาความรู้บ่อย ๆ ทำให้นิสิตมีทักษะทางการรู้สารสนเทศสูงไปด้วย นอกจากนี้ นิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปานกลางมีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตที่มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปานกลาง ใช้เวลาหลังจากเลิกเรียนในการใช้อินเทอร์เน็ต เล่นเกมออนไลน์ หาข้อมูลต่าง ๆ ตามความสนใจของ

ตัวเอง มากกว่ากลับมาทบทวนบทเรียนตามที่อาจารย์มอบหมายมา ทำให้เกิดทักษะในการเข้าถึงสารสนเทศสูงตามไปด้วย

3. นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตอยู่ในวัยที่มีความสนใจกับเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเทคโนโลยีทางสารสนเทศเข้ามามีบทบาทต่อการแสวงหาสารสนเทศทางออนไลน์ นิสิตจึงมีความคุ้นเคย และความพร้อมในการแสวงหาความรู้จากสารสนเทศทางออนไลน์ รวมไปถึงทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ของห้องสมุดด้วย อีกทั้งนิสิตที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยปิดต่างมีความพร้อมด้านสติปัญญา และมีความกระตือรือร้นในด้านการเรียน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับนิสิต ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538 : 33) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่พัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อการพัฒนาประเทศ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคมของโลกาภิวัตน์อย่างมีศักยภาพ ตลอดจนผลิตบัณฑิตให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จึงกำหนดให้มีการสอนรายวิชา ทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) ขึ้น ซึ่งเป็นวิชาบังคับในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนให้กับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในทุกคณะ โดยมีสาระครอบคลุมในเรื่องของทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล รวมไปถึงขั้นตอนการคัดเลือก ประเมิน อ้างอิง และนำสารสนเทศนั้นมาปรับใช้ในงานของตน นอกจากนี้สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ซึ่งเป็นแหล่งสารสนเทศที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้า ยังเป็นหน่วยงานหลักในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้กับนิสิต อีกช่องทางหนึ่งด้วยอันเป็นความจำเป็นสำหรับการศึกษาล่าเรียนในระดับอุดมศึกษาและช่วยให้นิสิตมีการรู้สารสนเทศที่สูงขึ้น ฝึกให้เป็นผู้เรียนที่แสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างแท้จริง และเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าในการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนควรกำหนดให้นิสิตวางถึงโครงเรื่องที่ต้องการศึกษาก่อน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ และครอบคลุมกับเรื่องนี้นิสิตศึกษา นอกจากนี้ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งสารสนเทศที่สำคัญควรให้บริการในเชิงรุกมากขึ้น กล่าวคือควรเพิ่มจำนวนหนังสือ และวารสาร และทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีความหลากหลาย และควรสั่งซื้อหนังสือที่มีจำนวนน้อย

แต่มีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้ทรัพยากรสารสนเทศเพียงพอต่อความต้องการของนิสิตตลอดเวลา อีกทั้งควรมีแนะนำ และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดเพื่อให้นิสิตทราบว่าทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดบ้างที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้ เพื่อช่วยให้นิสิตได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นการพัฒนาศักยภาพของนิสิตในการศึกษาค้นคว้าวิจัย

2. ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าห้องสมุดกับทางภาควิชาต่าง ๆ ต้องร่วมมือกันในการสอนการเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่นอาจเชิญบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ในการเข้าถึงสารสนเทศไปร่วมสอนกับอาจารย์ในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้การเรียนการสอนในรายวิชา ทักษะการรู้สารสนเทศ (บส 101) อาจทำได้เพียงการเข้าถึงแหล่งความรู้ขั้นพื้นฐาน ไม่ได้เจาะจงเฉพาะกลุ่มสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือแม้กระทั่งความต้องการ และความจำเป็นในการใช้สารสนเทศจากนิสิตในคณะเดียวกันยังแตกต่างกันไป ตามสาขาวิชาที่นิสิตศึกษาด้วย บรรณารักษ์ควรเข้ามามีบทบาทในการสอนการเข้าถึงสารสนเทศเฉพาะวิชา ซึ่งรวมไปถึงการแนะนำเทคนิคต่าง ๆ ในการสืบค้นข้อมูลทั้งจากโปรแกรมการค้นหาระบบสารสนเทศของห้องสมุด (OPAC) และฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่ทางห้องสมุดบอกรับ นอกจากนี้ควรฝึกให้นิสิตสืบค้นแหล่งสารสนเทศจากภายนอกห้องสมุดด้วย เช่น สืบค้นจากศูนย์สารสนเทศ (Information center) หอจดหมายเหตุ (Archive) เป็นต้น

3. ด้านการประเมินสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศด้านการประเมินสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่ารายวิชาการรู้สารสนเทศ (บส 101) ในส่วนของเนื้อหาการประเมินสารสนเทศควรปรับให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น เพราะจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่นิสิตขาดทักษะการประเมินคุณค่าเนื้อหาสารสนเทศจากสารบัญ รวมถึงความน่าเชื่อถือ และประเด็นของความทันสมัยของเนื้อหาสารสนเทศที่เหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษา ซึ่งอาจให้มีการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมมากขึ้น รวมไปถึงเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ และการประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ด้วย

4. ด้านการใช้สารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศด้านการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ต้องสอนให้นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย และจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ ได้แก่ ทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ รวมไปถึงการเขียนบรรณานุกรมที่มาจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย และรูปแบบการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้การเรียนการสอนในรายวิชาใดก็ตาม ควรปลูกฝังให้นิสิตตระหนักถึงความสำคัญในการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้อ้างอิงในงานของตนด้วย และการเรียนการสอนควรมอบหมายงานให้นิสิตไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเป็นการฝึกทักษะให้นิสิตสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ถึงสารสนเทศที่ได้รับ และเรียบเรียงสารสนเทศนั้นสู่เนื้อหารายงานของตนได้ โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าของนิสิตมานำเสนอและร่วมอภิปรายภายในชั้นเรียน เพื่อเป็นการฝึกให้นิสิตสามารถถ่ายทอดสารสนเทศสู่บุคคลอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยใช้เครื่องมือวิจัยอื่น เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถามเลือกตอบถูกผิด หรือใช้วิธีการสัมภาษณ์
2. ควรศึกษาตัวแปรตามอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนิสิต เช่น ปัญหาด้านผู้สอน ปัญหาด้านเนื้อหาของหลักสูตร ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล
3. ควรศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิต ในชั้นปีสุดท้ายก่อนจบการศึกษา

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ สุขมาก. (2547). การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิตตานันท์ ติกุล. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการเรียนระดับอุดมศึกษา และคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี รุ่นปีการศึกษา 2540 – 2543. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://www.sut.ac.th/dpn/Resch/abs-pdf/Thai/24-T-relate.pdf>
- ชุติมา สัจจามันท์. (2544). การรู้สารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของคนไทยและสังคมไทย สุโขทัยธรรมาธิราช. 14(3): 50-63.
- ดวงกมล อุ่นจิตติ. (2546). การประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2541). คอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ: วงกลม โปรดักชั่น.
- ทักษะการรู้สารสนเทศ = INFORMATION LITERACY SKILLS. (2548). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง. (2550). การประเมินการรู้สารสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนิสิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2548). แหล่งสารสนเทศและกลยุทธ์ในการสืบค้น. ใน ทักษะการรู้สารสนเทศ = Information Literacy Skills. 141.
- ธีรภรณ์ มณีไย้อย. (2550, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย สุวัฒน์ พระนิมิตร ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิภาดา กันตมา. (2550, 1 กันยายน). สัมภาษณ์โดย สุวัฒน์ พระนิมิตร ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชรี ตรีโลจน์วงศ์. (2550, 1 กันยายน). สัมภาษณ์โดย สุวัฒน์ พระนิมิตร ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บรรเลง สระมูล. (2546). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านสมรรถนะสารสนเทศ: การศึกษากลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ..... (2548). การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ปภาดา เจียวกิก. (2547). การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาส พาวินันท์. (2541, มกราคม - ธันวาคม). บทบาทของบรรณารักษ์ในการสอนทักษะทางสารนิเทศ วารสารรวมคำแหง. 18(1-4): 273 - 282.
- พงศกร ศิลมัฐ. (2550, 1 กันยายน). สัมภาษณ์โดย สุวัฒน์ พระนิมิตร ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงศ์ศักดิ์ สังขปัญญา. (2541, กันยายน - ธันวาคม). ขอบเขตของการรู้สารนิเทศ วารสารสำนักวิทยบริการ. (3): 23 - 27.
- พจมาศ กาญจนสุนทร. (2547). การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท ศศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรา อะประสิทธิ์. (2546). การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท ศศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรพิมล แสงแสนห์; และอรทัย วาริสาอด. (2543, เมษายน - มิถุนายน). แนะนำระบบอัตโนมัติของหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ วารสารห้องสมุด. 44(2) : 47 -54.
- เพ็ญรุ่ง แ่งใส. (2544). การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2526). พูดเรื่องอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- มาลินี ภูหมั่นเพียร. (2550, 30 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย สุวัฒน์ พระนิมิตร ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาลี เสียงไทย. (2543). ความต้องการและการใช้สารสนเทศของคณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2539). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ. กรุงเทพฯ : เอส พี เซ็นเตอร์ การพิมพ์.
- รังสรรค์ สุกันท. (2543, มีนาคม - มิถุนายน). การรู้สารสนเทศ: ขีดความสามารถที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต วารสารครุศาสตร์. 28(3): 17 - 24.
- รินฤดี ไชยวิชิตกุล. (2546). ความสามารถในการกำหนดคำค้นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ปริญญาโท ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ลิขิตกุล กุลรัตน์รักษ์. (2547). การศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของนิสิต. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2538, เมษายน - ธันวาคม). กระบวนทัศน์ใหม่ในนวัตกรรมหลักสูตร วารสารวิจัยทางการศึกษา. 25 (2-4): 33-37
- วิภาวรรณ บำรุงจิตต์. (2542). ทักษะทางสารสนเทศและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วุฒิพงษ์ บุโธสง. (2542). การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วรพจน์ นวลสกุล. (2552). ระบบสารสนเทศแห่งชาติ= National Information System. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก http://www.lib.ubu.ac.th/html/techno/Down%20Load/bod_010.doc
- แววดา เตชาทวิวรรณ. (2548). แหล่งสารสนเทศและกลยุทธ์ในการสืบค้น. ใน ทักษะการรู้สารสนเทศ = Information Literacy Skills. 45.
- ศรีเพ็ญ มะโน. (2536). การสร้างแบบจำลองหลักสูตรวิชาการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีโดยใช้วิธีการเชิงระบบ. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร เรืองสินัยวานิช. (2546). การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาในห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร สุวรรณะ. (2542, มกราคม - มิถุนายน). ความรู้และทักษะทางสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา (Information Literacy Skill in Higher Education) บรรณสาร สพบ. 31(1): 35 – 47.
- สมชาย วรรณบุญไกร. (2548). แหล่งสารสนเทศและกลยุทธ์ในการสืบค้น. ใน ทักษะการรู้สารสนเทศ = Information Literacy Skills. 131.
- สมฤดี หัตถาพงษ์. (2547). การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สรนันท์ สุพรรณรัตน์รัฐ. (2546). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สีปาน ทรัพย์ทอง. (2548, เมษายน - มิถุนายน). สารสังเขปการรู้สารสนเทศ วารสารห้องสมุด. 49(2): 56 -68.

- สุจิน บุตรดีสุวรรณ. (2546, มกราคม – ธันวาคม). การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) สำหรับ
นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา วารสารสารนิเทศ. 10(1-2): 35 – 43.
- สุชาติ สุธรรมรักษ์. (2545). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : การวิเคราะห์โมเดลลิสม์ที่มีตัวแปรแฝง. กรุงเทพฯ:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์. (2540, ธันวาคม). แบบจำลองการรู้สารสนเทศ บรรณาสาสตร์. 12(2): 57-68.
- อรัญญ์ วรวิสาธน์. (2550, 4 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย สุวัฒน์ พระนิมิตร ที่มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรัญญ์ อังศุวิทย์. (2550, 18 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย สุวัฒน์ พระนิมิตร ที่มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญญา สุขารมณ์; และ อรุณรัตน์ ชูชม. (2530). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบ
นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
- Association of College & Research Libraries. (1989). *Standards, Performance Indicators,
and Outcome*. Retrieved July 27, 2007, from [http://www.ala.org/ala/acrl/
acrlstandards/informationliteracycompetency.cfm#stan](http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/informationliteracycompetency.cfm#stan)
- ..... (2000). *The Information Literacy Competency Standards for Higher Education*.
Retrieved July 25, 2007, from [http://www.ala.org/ala/acrlstandard/
informationliteracycompetency.htm](http://www.ala.org/ala/acrlstandard/informationliteracycompetency.htm)
- Andrew, Judith. (1991). An Exploration of Students Library Use Problems *Library Review*.
40(1): 5-17.
- Behrens, S.J. (1994). A Conceptual Analysis and Historical Overview of Information
Literacy *College & Research Libraries*. 55(4): 309 - 322.
- Black, Steve. (2000). *Results of Assessment Information Literacy at the College of Saint
Rose*. Retrieved August 1, 2007, from [http://www.strose.edu/library/bi/
Infolitres.htm#discussion](http://www.strose.edu/library/bi/Infolitres.htm#discussion)
- Breivik, Patricia Senn; & Gee, Elwood Gordon. (1989). *Information Literacy : Revolution in
the Library*. New York: American Council on Education.
- Brown, Cecelia M.; & Krumholz, Lee R. (2002, March). Integrating Information Literacy
into the Science Curriculum *College & Research Libraries*. 63(2): 111-123.

- Charp, Sylvia. (1994, March). Literacy : Information Technology *The Journal of Academic Librarianship*. 21: 8.
- Cooke, Alison. (1999). *A Guide to Finding Quality Information on the Internet : Selection and Evaluation Strategies*. London: Library Association Publishing.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological testing*. 4th ed. New York: Harper and Row Publishers.
- Decandido, A. Graceanne. (2001). *Literacy & Libraries : Learning from Case Studies*. Chicag : Office for Literacy and Outreach Services American Library Association.
- Eisenberg, Mike. (2006). *A Big6 Skills Overview*. Retrieved Jun 14, 2007, from <http://www.big6.com/showarticle.php?id=16>
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. New York: McGraw – Hill.
- Hanjnal, I. Peter. (1997). *International Information: Document, Publication, and Electronic Information of International Government Organizations*. 2nd ed. Englewood, Colo.: Libraries Unlimited.
- Hepworth, Mark. (1999). A Study of Undergraduate Information Literacy and Skills: the Inclusion of Information Literacy and Skills in the Undergraduate Curriculum *In 65TH IFLA Council and General Conference*. Retrieved August 1, 2007, from <http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/107-124e.htm>
- Kaufman, R., Rose A. M; & Mayer H. (1993). *Needs Assessment: A User's Guide*. Englewood Cliff, NJ: Educational Technology Publication.
- Kurbanoglu, S. Serap. (2003). Self-Efficacy:" A Concept Closely Linked to Information Literacy and Lifelong Learning *Journal of Documentation* 59, 6: 635-646.
- Kaye, David. (1995). The Nature of information *Library Review*. 44 : 37-48.
- Maughan, P. D. (2001). Assessing Information Literacy Among Undergraduate : A Discussion of the Literature and the University of California-Berkley Assessment Experience *College & Research Libraries*. 62(1): 71-85.
- Retting, James. (1989). Users and Services in Library *The Academic Library in Translation*. 33: 81.
- Yamane', Taro. (1967). *Statistics; An Introductory Analysis 2nd* ed. New York: Harper and Row.

หนังสือและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5731

ที่ ศธ 0519.12/1632

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะพลศึกษา

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปฏิญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครา วัฒนานรงค์ กรรมการควบคุมปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551- เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

16193 An

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644,5731

ที่ ศธ 0519.12/1633   วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง   ขออนุมัติการขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน   คณะบดีคณะแพทยศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนานรงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551-เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

16183 C

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5731

ที่ ศธ 0519.12/1635   วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง   ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน   คณบดีคณะสหเวชศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อঞ্জรา วัฒนารงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551-เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(Signature)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5731

ที่ ศธ 0519.12/1636   วันที่   15   กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง   ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน   คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนารงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551- เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

๒๕๕๑

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5731

ที่ ศธ 0519.12/1637   วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง   ขออนุมัติการวิจัย

เรียน   คณะบดีคณะเภสัชศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนางรงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551- เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติการ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

18/33 Ce

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5731

ที่ ศธ 0519.12/ 638 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนางรงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 คอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551- เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

๒๕.๕๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5731

ที่ ศธ 0519.12/1639

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปฏิญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนางรงค์ กรรมการควบคุมปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551-เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644 , 5731

ที่   ศธ 0519.12/1640   วันที่   /5   กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง   ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน   คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อังฉรา วัฒนารงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551- เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

๒๕๕๑

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5731

ที่ ศธ 0519.12/1641 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนารงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551-เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

๒๙.๑๑.๕๑

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5731

ที่ ศธ 0519.12/1642

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์อจจรา วัฒนารงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยจะขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามเรื่องการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551-เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการรู้สารสนเทศของนิสิตใน 4 ด้านคือ ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด พร้อมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. คำอธิบายนิยามศัพท์เฉพาะ

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิดที่มีการบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ไปยังผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศ

การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) หมายถึง ความสามารถในการแสวงหาสารสนเทศ การค้นคว้า รวบรวม ประเมิน และใช้สารสนเทศที่ต้องการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับบุคคลที่จะเป็นผู้ใช้สารสนเทศได้นั้นจะต้องมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดขอบเขตสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า กำหนดความต้องการสารสนเทศ ระบุชนิดและรูปแบบที่หลากหลายของแหล่งสารสนเทศที่จะศึกษา รวมทั้งตระหนักในค่าใช้จ่ายและประโยชน์ที่จะได้รับ และทราบขอบเขตของสารสนเทศที่จำเป็น

2. การเข้าถึงสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถในการเลือกวิธีการค้นคืนสารสนเทศ (Information Retrieval) ที่เหมาะสม กำหนดกลยุทธ์การค้นคืนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการที่หลากหลาย สามารถปรับกลยุทธ์การค้นคืนที่เหมาะสมตามความจำเป็น รวมถึงการจัดตอน บันทึก เป็นต้น

3. การประเมินสารสนเทศ หมายถึง การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ โดยประเมินถึงความน่าเชื่อถือ ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง และความทันสมัย ของสารสนเทศ สามารถสังเคราะห์แนวคิดหลักเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ และเปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้

4. การใช้สารสนเทศ หมายถึงความสามารถในการใช้สารสนเทศใหม่ผนวกกับสารสนเทศเดิมที่มีอยู่ในการวางแผนและสร้างผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจประเด็นปัญหาทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ และการเลือกรูปแบบการอ้างอิงสารสนเทศที่ถูกต้องและเหมาะสม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. คณะที่ท่านศึกษาอยู่

2.1 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

☐ คณะแพทยศาสตร์

☐ คณะพยาบาลศาสตร์

☐ คณะทันตแพทยศาสตร์

☐ คณะเภสัชศาสตร์

☐ คณะสหเวชศาสตร์

2.2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ

☐ คณะวิทยาศาสตร์

☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์

2.3 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์

☐ คณะมนุษยศาสตร์

☐ คณะศิลปกรรมศาสตร์

2.4 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

☐ คณะศึกษาศาสตร์

☐ คณะพลศึกษา

☐ คณะสังคมศาสตร์

3. ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของท่านเท่ากับ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 4 ด้าน คือด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ

ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ

คำชี้แจง ขอให้นิสิตพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับการรู้

สารสนเทศของนิสิต โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงมาก

คะแนน 3 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงน้อย

คะแนน 1 หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงน้อยที่สุด

การรู้สารสนเทศของนิสิต	ระดับการรู้สารสนเทศ				
	จริง มากที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง ปานกลาง 3	จริง น้อย 2	จริง น้อยที่สุด 1
ด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ					
1. นิสิตสามารถกำหนดกรอบแนวคิดหลักหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า					
2. นิสิตสามารถกำหนดแหล่งสารสนเทศจากหลากหลายช่องทางในการแสวงหาความรู้					
3. นิสิตกำหนดได้ว่าเรื่องแต่ละเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าควรใช้สารสนเทศที่มีความทันสมัย (Currency) มากเพียงใด					
4. เพื่อให้งานเสร็จตามเวลาที่กำหนด นิสิตมีการวางแผนการค้นคว้า					
5. นิสิตวางแผนเรื่องค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศเพื่อการทำรายงาน					
6. ในการทำรายงาน นิสิตสามารถเขียนโครงเรื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้น					
7. นิสิตตระหนักว่าแหล่งสารสนเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้					
8. นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดบ้างที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้					
9. นิสิตทราบว่าทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทให้สารสนเทศที่แตกต่างกันออกไป เช่น พจนานุกรม สารานุกรม สิ่งพิมพ์ รัฐบาล					
10. นิสิตตระหนักว่าการสอบถามอาจารย์หรือผู้รู้ เป็นช่องทางหนึ่งในการค้นหาสารสนเทศ					
11. นิสิตสามารถคัดเลือกประเภทของทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในงานของตน					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการกำหนดขอบเขตสารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

การรู้สารสนเทศของนิสิต	ระดับการรู้สารสนเทศ				
	จริง มากที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง ปานกลาง 3	จริง น้อย 2	จริง น้อยที่สุด 1
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ					
12. นิสิตสามารถสืบค้นรายการทรัพยากรของห้องสมุดทางออนไลน์(OPAC) เพื่อหาสารสนเทศ					
13. ในการสืบค้นรายการทรัพยากรของห้องสมุดทางออนไลน์ (OPAC) นิสิตสามารถสืบค้นจากทางเลือกที่หลากหลาย เช่น					
13.1 สืบค้นสารสนเทศจากผู้แต่งที่เรียงตามลำดับอักษร (Author Alphabetical)	.....	.....	.....	.....	.....
13.2 สืบค้นสารสนเทศจากชื่อเรื่องที่เรียงตามลำดับอักษร (Title Alphabetical)	.....	.....	.....	.....	.....
13.3 สืบค้นสารสนเทศจากหัวเรื่องที่เรียงตามลำดับอักษร (Subject Alphabetical)	.....	.....	.....	.....	.....
13.4 สืบค้นสารสนเทศจากผู้แต่งที่เป็นคำสำคัญ (Author Keyword)	.....	.....	.....	.....	.....
13.5 สืบค้นสารสนเทศจากชื่อเรื่องที่เป็นคำสำคัญ (Title Keyword)	.....	.....	.....	.....	.....
13.6 สืบค้นสารสนเทศจากหัวเรื่องที่เป็นคำสำคัญ (Subject Keyword)	.....	.....	.....	.....	.....
14. ในการสืบค้นรายการทรัพยากรของห้องสมุดทางออนไลน์ (OPAC) นิสิตทราบว่าสามารถจำกัดขอบเขตการสืบค้นจากทางเลือกที่หลากหลาย เช่น					
14.1 จำกัดปีที่พิมพ์ (Year) สำหรับการสืบค้นสารสนเทศ	.....	.....	.....	.....	.....
14.2 จำกัดภาษา (Language) สำหรับการสืบค้นสารสนเทศ	.....	.....	.....	.....	.....
14.3 จำกัดประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ (Type) สำหรับการสืบค้นสารสนเทศ	.....	.....	.....	.....	.....
15. นิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถามเป็นแหล่งที่มีประโยชน์ สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า					

การรู้สารสนเทศของนิสิต	ระดับการรู้สารสนเทศ				
	จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงปานกลาง 3	จริงน้อย 2	จริงน้อยที่สุด 1
ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ (ต่อ)					
16. นิสิตสามารถสืบค้นฐานข้อมูล (Database) ต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้บริการ					
17. นิสิตสามารถใช้คำสำคัญ หัวเรื่อง หรือคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ					
18. นิสิตสามารถใช้กลยุทธ์การสืบค้นโดยใช้ตรรกบูลีน (AND, OR NOT)					
19. นิสิตสามารถใช้เครื่องหมายอัญประกาศ "..." เพื่อสืบค้นกลุ่มคำหรือวลี เช่น "information literacy" เป็นต้น					
20. นิสิตสามารถใช้คำสืบค้นในการค้นหาสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา					
21. นิสิตสามารถสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลวารสาร					
22. นิสิตสามารถรวบรวมรายการทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา					
23. นิสิตสามารถสืบค้นสารสนเทศด้วยโปรแกรมค้นหา (Search Engine) เช่น Google, Lycos					
24. นิสิตสามารถสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศนอกห้องสมุด เช่น					
24.1 สืบค้นจากฐานข้อมูล Journal Link	.....	.....	.....	.....	.....
24.2 สืบค้นจากสหบรรณานุกรม (Union Catalogs)	.....	.....	.....	.....	.....
24.3 สืบค้นจากฐานข้อมูลอ้างอิง (Reference Databases)	.....	.....	.....	.....	.....
25. นิสิตสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งภายนอกห้องสมุดต่าง ๆ เช่น					
25.1 สืบค้นจากศูนย์สารสนเทศ (Information Center)	.....	.....	.....	.....	.....
25.2 สืบค้นจากพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ (Museum and Gallery of Arts)	.....	.....	.....	.....	.....
25.3 สืบค้นจากหอจดหมายเหตุ (Archive)	.....	.....	.....	.....	.....
25.4 สืบค้นจากแหล่งสารสนเทศเชิงพาณิชย์ (Commercial Information broker)	.....	.....	.....	.....	.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการเข้าถึงสารสนเทศ

.....

.....

.....

การรู้สารสนเทศของนิสิต	ระดับการรู้สารสนเทศ				
	จริง มากที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง ปานกลาง 3	จริง น้อย 2	จริง น้อยที่สุด 1
ด้านการประเมินสารสนเทศ					
26. นิสิตสามารถประเมินคุณค่าเนื้อหาของสารสนเทศจากสารบัญ					
27. นิสิตสามารถประเมินความเกี่ยวข้องของเนื้อหาสารสนเทศ(Relevance) ที่ค้นคว้ามาได้สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา					
28. นิสิตสามารถประเมินความครอบคลุมของเนื้อหาสารสนเทศ(Coverage) ตามโครงเรื่องของรายงานที่กำหนดไว้					
29. นิสิตสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหาสารสนเทศ(Authority) จากผู้เขียนที่มีความรู้ หรือผู้ที่ได้รับการยอมรับในสาขาวิชานั้น ๆ					
30. นิสิตสามารถประเมินความทันสมัยของเนื้อหาสารสนเทศ(Currency) ที่เหมาะสมกับลักษณะของเรื่องที่ศึกษา					
31. นิสิตสามารถประเมินความถูกต้องของเนื้อหาสารสนเทศ(Accuracy) ที่ค้นคว้ามาได้					
32. นิสิตตระหนักว่าสารสนเทศที่นำมาอ้างอิงในรายงานทำให้รายงานมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง					
33. นิสิตสามารถแยกแยะเนื้อหาสารสนเทศที่เป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นได้					
34. นิสิตสามารถประเมินคุณค่าความแตกต่างระหว่างสารสนเทศปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิได้					
35. นิสิตสามารถประเมินความแตกต่างระหว่างความรู้ใหม่และความรู้ที่มีอยู่เดิม					

การรู้สารสนเทศของนิสิต	ระดับการรู้สารสนเทศ				
	จริง มากที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง ปานกลาง 3	จริง น้อย 2	จริง น้อยที่สุด 1
ด้านการประเมินสารสนเทศ ต่อ					
36. นิสิตสามารถสังเคราะห์แนวคิดหลักจากสารสนเทศที่มีอยู่ เพื่อ สร้างแนวคิดใหม่					
37. นิสิตสามารถประเมินสารสนเทศในเรื่องความลำเอียง อคติ หรือการครอบงำทางความคิดที่นำเสนอไว้ในสารสนเทศได้					
38. นิสิตสามารถพิจารณาบทวนแหล่งสารสนเทศ วิธีการ และกลยุทธ์ที่ใช้สืบค้น เพื่อปรับปรุงการสืบค้นครั้งต่อไป					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการเข้าถึงสารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

การรู้สารสนเทศของนิสิต	ระดับการรู้สารสนเทศ				
	จริง มากที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง ปานกลาง 3	จริง น้อย 2	จริง น้อยที่สุด 1
ด้านการใช้สารสนเทศ					
39. นิสิตสามารถนำสารสนเทศที่สืบค้นได้ไปใช้ประโยชน์ตรงกับ ความต้องการ					
40. นิสิตสามารถนำสารสนเทศที่ได้รับมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามต้องการ					
41. นิสิตสามารถอธิบายถึงความรู้ที่ได้จากแหล่งสารสนเทศ ต่าง ๆ					
42. นิสิตตระหนักว่าสารสนเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า					
43. นิสิตสามารถถ่ายทอดสารสนเทศที่ได้รับมาให้บุคคลอื่น ๆ ได้					

การรู้สารสนเทศของนิสิต	ระดับการรู้สารสนเทศ				
	จริง มากที่สุด 5	จริง มาก 4	จริง ปานกลาง 3	จริง น้อย 2	จริง น้อยที่สุด 1
ด้านการใช้สารสนเทศ ต่อ					
44. นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการใช้ผลงานที่มีการสงวนลิขสิทธิ์โดยชอบธรรม					
45. นิสิตทราบถึงประโยชน์ของการอ้างอิงข้อมูลในงานของตนเอง					
46. นิสิตสามารถใช้รูปแบบของการอ้างอิงเอกสารของมหาวิทยาลัย ในการอ้างอิงแหล่งสารสนเทศในงานของตน					
47. นิสิตสามารถเขียนอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างถูกต้อง เช่น					
47.1 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากเอกสาร หรือตำราได้	.....	.....	.....	.....	.....
47.2 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากวารสารได้	.....	.....	.....	.....	.....
47.3 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้	.....	.....	.....	.....	.....
47.4 เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาจากบุคคลได้	.....	.....	.....	.....	.....
48. นิสิตอ้างอิงแหล่งความรู้ที่ได้ลงในงาน ของตัวเองเพื่อเป็นการให้เกียรติกับเจ้าของผลงาน					
49. นิสิตสามารถเรียบเรียงสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มาจัดทำเป็นเนื้อหารายงาน					
50. นิสิตได้ปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ หรือนโยบายของสถาบัน ในการเข้าถึงและการใช้แหล่งสารสนเทศ					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการรู้สารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศร 0519.12/๖๙๓๙

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนางรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชรี ตรีโลจน์วงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

1๓/๑๑/๕๐

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/๒๙๔๐

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์สนอง โลหิตวิเศษ อาจารย์อรรถนพ โพธิสุข และ อาจารย์จารุวรรณ สกุลกู เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

๒๕.๑๑.๕๐

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/๒๙๔/

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ พระนิมิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อจจรา วัฒนารงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางพิมพ์ เมฆสวัสดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวัฒน์ พระนิมิตร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

๒๕๖๖ C

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นางพิมล เมฆสวัสดิ์

รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมผู้ใช้ และประชาสัมพันธ์
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชรี ศรีโลจนวงศ์

อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลกู

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. รองศาสตราจารย์สนอง โลหิตวิเศษ

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตารางค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1.	6.40	16.	4.62	33.	4.62
2.	7.17	17.	4.72	34.	5.20
3.	3.87	18.	5.51	35.	2.50
4.	4.88	19.	6.40	36.	2.50
5.	5.16	20.	4.56	37.	3.74
6.	4.27	21.	4.56	38.	2.22
7.	4.49	22.	3.25	39.	3.20
8.	3.92	23.	3.12	40.	5.02
9.	7.47	24.1	4.87	41.	8.50
10.	4.56	24.2	5.60	42.	4.71
11.	4.31	24.3	5.20	43.	2.07
12.	7.29	25.1	9.51	44.	2.11
13.1	7.17	25.2	7.56	45.	4.37
13.2	7.70	25.3	4.56	46.	3.17
13.3	9.49	25.4	2.41	47.1	8.40
13.4	7.06	26.	5.12	47.2	3.67
13.5	7.03	27.	8.56	47.3	2.14
13.6	8.91	28.	5.20	47.4	5.10
14.1	6.34	29.	4.63	48.	3.34
14.2	9.49	30.	11.08	49.	2.33
14.3	7.79	31.	8.36	50.	4.25
15.	5.97	32.	2.95		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสุวัฒน์ พระนิมิตร
วันเดือนปีเกิด	17 กันยายน 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 118/51 โครงการลุมพินี ซ.รามคำแหง 43/1 แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนศิลป์คำนวณ) จากโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2547	ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2552	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ